

**Banca Națională
a Moldovei**

SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE

**Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019
întocmite în conformitate cu
Standardele Internaționale de Raportare Financiară**

Cuprins

Raportul auditorului independent

Situații financiare consolidate:

Bilanțul contabil consolidat	1
Situația consolidată a rezultatului global	2
Situația consolidată a fluxurilor de mijloace bănești	3
Situația consolidată privind capitalul și rezervele	4

Note la situațiile financiare consolidate:

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei	6
2. Baza de întocmire	6
3. Politici contabile semnificative	8
4. Managementul riscului	22
5. Numerar și plasamente pe termen scurt	42
6. Aur monetar	43
7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	43
8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	45
9. Credite acordate băncilor și altor persoane	47
10. Valori mobiliare investiționale	47
11. Investiții în filiale	49
12. Active și datorii financiare	50
13. Imobilizări corporale și necorporale	54
14. Alte active	55
15. Moneda națională în circulație	56
16. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	56
17. Disponibilități ale băncilor	57
18. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	58
19. Alte obligațiuni	58
20. Capital și rezerve	59
21. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire	60
22. Venituri din dobânzi	61
23. Cheltuieli cu dobânzi	62
24. Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar	62
25. Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare	63
26. Alte venituri	63
27. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice	67
28. Cheltuieli operaționale	69
29. Cheltuieli privind impozitul pe profit	70
30. Părți afiliate	71
31. Angajamente și obligațiuni contingente	72
32. Leasing operațional	73
33. Evenimente ulterioare	74

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

Către Consiliul de Supraveghere
al Băncii Naționale a Moldovei

Raport cu privire la situațiile financiare consolidate

Opinie

1. Am auditat situațiile financiare consolidate anexate ale Băncii Naționale a Moldovei ("Banca") care cuprind bilanțul contabil la data de 31 decembrie 2019, situația rezultatului global, situația privind capitalul și rezervele și situația fluxurilor de mijloace bănești pentru exercițiul financiar încheiat la această dată, și notele la situațiile financiare consolidate, inclusiv un sumar al politicilor contabile semnificative.
2. În opinia noastră, situațiile financiare consolidate anexate prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative, poziția financiară a Băncii la 31 decembrie 2019, și performanța sa financiară și fluxurile de mijloace bănești aferente exercițiului încheiat la data respectivă, în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Baza pentru opinie

3. Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit (ISA). Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenți față de Bancă, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili (Codul IESBA) emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili și ne-am îndeplinit celelalte responsabilități etice, conform Codului IESBA. Credem că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

Alte informații – Raportul consolidat al conducerii

4. Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind raportul conducerii, care include și indicatorii nefinanțari, dar nu cuprind situațiile financiare consolidate și raportul auditorului cu privire la acestea și nici indicatorii nefinanțari, aceștia fiind prezentați într-un raport separat.

Opinia noastră cu privire la situațiile financiare consolidate nu acoperă și aceste alte informații și nu exprimăm nici un fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

În legătură cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2019, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și să apreciem dacă acele alte informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare consolidate, sau cu cunoștințele pe care noi le-am obținut în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Banca și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2019, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în raportul conducerii. Nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernarea pentru situațiile financiare consolidate

5. Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare consolidate în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare consolidate lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.
6. În întocmirea situațiilor financiare consolidate, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Băncii de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând contabilitatea pe baza continuității activității, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Banca sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.
7. Persoanele responsabile cu guvernarea sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară a Băncii.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare consolidate

8. Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și în emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu ISA va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulat, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare consolidate.
9. Ca parte a unui audit în conformitate cu ISA, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:
- Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă, fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern.
  - Înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Băncii.
  - Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere.
  - Formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a contabilității pe baza continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Băncii de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare consolidate sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina Banca să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.
  - Evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații, și măsura în care situațiile financiare consolidate reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.
10. Comunicăm persoanelor responsabile cu governanța, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.

Irina Litra, Auditor licențiat

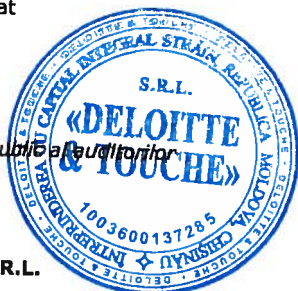
Înregistrată în Registrul public al auditorilor
cu numărul 1212066

În numele:

DELOITTE & TOUCHE S.R.L.

Înregistrată în Registrul public al entităților de audit
cu numărul 1903039

Bd. Stefan cel Mare, nr. 65 Oficiu 300, MD-2001
Chișinău, Moldova
11 mai 2020

Banca Națională a Moldovei
BILANȚUL CONTABIL CONSOLIDAT
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

	Note	31 decembrie 2019 MII LEI	31 decembrie 2018 MII LEI
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	23 583 809	24 724 042
Aur monetar	6	61 961	51 533
Active în organizații financiare internaționale	7	4 119 868	4 114 710
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	15 273 002	15 472 115
Credite acordate băncilor și altor persoane	9	19 244	18 906
Valori mobiliare investiționale	10	29 002 657	26 573 204
Imobilizări corporale	13	76 187	84 658
Imobilizări necorporale	13	43 211	46 049
Active privind impozitul pe profit amânat	29	33	-
Alte active	14	7 642	10 769
TOTAL ACTIVE		72 187 614	71 095 986
OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE			
Obligațiuni			
Moneda națională în circulație	15	25 852 674	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	16	7 892 565	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	17	20 966 543	19 715 061
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	18	5 402 974	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	7 231 560	7 876 786
Alte obligațiuni	19	216 021	154 043
Total obligațiuni		67 562 337	67 085 466
Capital și rezerve			
Capital autorizat		1 012 474	902 970
Fondul general de rezervă		2 024 947	1 697 608
Total capital statutar		3 037 421	2 600 578
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		1 372 304	1 230 866
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		178 427	178 427
Alte rezerve	20	33 880	261
Rezultatul filialei atribuibil Băncii		2 811	-
Interese care nu controlează		434	388
Total capital și rezerve		4 625 277	4 010 520
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE		72 187 614	71 095 986

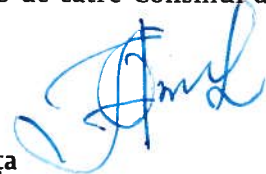
Notele 1-33 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare consolidate.

Aceste Situații financiare consolidate au fost aprobate pe data de 8 mai 2020 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Octavian Armașu
Guvernator

Aliona Vacarița
Director al Departamentului
buget, finanțe și contabilitate,
Contabil șef

Banca Națională a Moldovei
SITUAȚIA CONSOLIDATĂ A REZULTATULUI GLOBAL
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

	Note	2019 MII LEI	2018 MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	22	232 218	303 641
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	22	1 466 926	1 336 106
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo	22	1 593	260
		1 700 737	1 640 007
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	23	(46 972)	(51 474)
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	23	(613 966)	(578 421)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo	23	(377 837)	(543 004)
Cheltuieli cu dobânzi aferente altor activități		(82)	-
		(1 038 857)	(1 172 899)
Venituri nete din dobânzi		661 880	467 108
Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar	24	201 009	(242 669)
Venituri/ (pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare	25	18 632	(9 605)
Alte venituri	26	47 053	41 892
Cheltuieli operaționale	28	(347 179)	(256 242)
(Cheltuieli) nete operaționale		(80 485)	(466 624)
Cheltuieli privind impozitul pe profit	29	(257)	-
PROFIT NET		581 138	484
- Din activitatea băncii		578 281	1 221
- Din activitatea filialei		2 857	(737)
Alte venituri globale			
<i>Elemente care sunt sau pot fi redistribuite în profit sau pierdere</i>			
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	20	10 428	(1 109)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	20	23 562	9 614
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	20	(371)	(1 697)
TOTAL REZULTAT GLOBAL AL PERIOADEI		614 757	7 292
Atribuibil băncii		614 711	7 304
Atribuibil intereselor care nu controlează		46	(12)
DETERMINAREA PROFITULUI DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE			
PROFIT NET		578 281	1 221
(Defalcarea)/ acoperirea (veniturilor)/ pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		(141 438)	247 905
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE		436 843	249 126

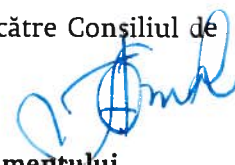
Notele 1-33 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare consolidate.

Aceste Situații financiare consolidate au fost aprobate pe data de 8 mai 2020 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Octavian Armașu
Guvernator

Aliona Vacarița
Director al Departamentului
buget, finanțe și contabilitate,
Contabil șef

Banca Națională a Moldovei
SITUAȚIA CONSOLIDATĂ A FLUXURILOR DE MIJLOACE BĂNEȘTI
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

	Note	2019	2018
		MII LEI	MII LEI
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională			
Dobânzi încasate		1 550 234	1 356 102
Dobânzi plătite		(1 053 051)	(1 166 794)
Câștig/(pierderi) din valori mobiliare investiționale		18 632	(9 605)
Alte încasări		46 146	41 959
Plăți către salariați și furnizori		(268 075)	(230 972)
Flux de mijloace bănești din activitatea operațională înainte de variația activelor și obligațiunilor		293 886	(9 310)
<i>(Majorarea)/diminuarea netă a activelor curente</i>			
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova		208 902	(1 853 392)
Depozite la termen în valută străină		(102 487)	3 171 286
Active în organizații financiare internaționale		(10 412)	(10 344)
Credite acordate băncilor și altor persoane		(338)	4 916
Valori mobiliare investiționale		(2 267 810)	(3 712 336)
		(2 172 145)	(2 399 870)
<i>Majorarea/(diminuarea) netă a datoriilor curente</i>			
Moneda națională în circulație		2 103 807	2 716 001
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova		(1 371 996)	587 656
Disponibilități ale băncilor		1 304 598	3 841 439
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei		(894 331)	(2 916 825)
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale		(650 085)	(699 375)
Alte obligațiuni		9 091	105 716
		501 084	3 634 612
Flux net de mijloace bănești din activitatea operațională		(1 377 175)	1 225 432
Achiziții de imobilizări corporale și necorporale		(10 804)	(27 720)
Flux net de mijloace bănești din activitatea de investiții		(10 804)	(27 720)
Plăți de principal aferent leasingului operațional		(511)	-
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(511)	-
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar		166 069	(538 673)
(Descreșterea)/ creșterea mijloacelor bănești și echivalentelor de numerar		(1 222 421)	659 039
Numerar și echivalente de numerar la începutul anului		16 285 401	15 626 362
Numerar și echivalente de numerar la finele anului		15 062 980	16 285 401
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar			
Conturi în monedă națională	5	3 629	440
Numerar în valută străină	5	591	530
Conturi Nostro	5	2 147 672	2 214 599
Depozite la termen în valută străină	5	12 911 088	14 069 832
Numerar și echivalente de numerar		15 062 980	16 285 401

Notele 1-33 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare consolidate.

Banca Națională a Moldovei
SITUAȚIA CONSOLIDATĂ PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

	Capital autorizat		Fondul general de rezervă		Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		Profit disponibil pentru distribuire		Interese care nu controlează		Total capital și rezerve
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Sold la 1 ianuarie 2019	902 970	1 697 608	1 230 866	178 427	-	261	388	4 010 520					
Profit net	-	-	141 438	-	439 654	-	46	581 138					
- Atribuibil filialei	-	-	-	-	2 811	-	46	2 857					
- Atribuibil Băncii	-	-	141 438	-	436 843	-	-	578 281					
Alte venituri globale:													
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	-	10 428	-	10 428					10 428
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	23 562	-	23 562					23 562
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	(371)	-	(371)					(371)
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	33 619	-	33 619					33 619
Rezultat global la finele perioadei	-	-	141 438	-	439 654	33 619	46	614 757					
Distribuirea profitului													
Majorarea capitalului autorizat	109 504	-	-	-	(109 504)	-	-	-					-
Majorarea fondului general de rezervă	-	327 339	-	-	(327 339)	-	-	-					-
Rezultatul filialei	-	-	-	-	(2 811)	2 811	-	-					-
Sold la 31 decembrie 2018	1 012 474	2 024 947	1 372 304	178 427	-	36 691	434	4 625 277					

A se vedea Nota 33 Evenimente ulterioare privind modificările la cadrul aplicabil distribuirii profitului Băncii Naționale a Moldovei și nivelul capitalului statutar după modificarea cadrului legal.

Banca Națională a Moldovei
SITUAȚIA CONSOLIDATĂ PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

	Capital autorizat		Fondul general de rezervă		Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		Profit disponibil pentru distribuire		Interese care nu controlează		Total capital și rezerve	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2018	902 970	1 448 482	1 479 755	164 542	-	-	8 967	-	-	-	-	-	-	4 004 716
Ajustări aferente tranziției la SIRF 9	-	-	(984)	13 885	-	-	(14 789)	-	-	-	-	-	-	(1 888)
Sold la 1 ianuarie 2018 ajustat	902 970	1 448 482	1 478 771	178 427	-	-	(5 822)	-	-	-	-	-	-	4 002 828
Investiția în filială	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	-	-	400
Profit net	-	-	(247 905)	-	-	248 401	-	-	(12)	-	-	-	-	484
- Atribuibil filialei	-	-	-	-	-	(725)	-	-	(12)	-	-	-	-	(737)
- Atribuibil Băncii	-	-	(247 905)	-	-	249 126	-	-	-	-	-	-	-	1 221
Alte venituri globale:														
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 109)	-	-	(1 109)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9 614	-	-	9 614
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 697)	-	-	(1 697)
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 808	-	-	6 808
Rezultat global la finele perioadei	-	-	(247 905)	-	-	248 401	6 808	(12)	-	-	-	-	-	7 292
Distribuirea profitului														
Majorarea fondului general de rezervă	-	249 126	-	-	-	(249 126)	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezultatul filialei	-	-	-	-	-	725	(725)	-	-	-	-	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2018	902 970	1 697 608	1 230 866	178 427	-	-	261	388	-	-	-	-	-	4 010 520

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (în continuare Bancă) este banca centrală a Republicii Moldova și a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995*. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova. Obiectivul fundamental al Băncii este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. În plus, Banca activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale, stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat, păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, acționează ca bancher și agent al statului, licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare, precum și activitățile de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice, în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale și acționează ca autoritate de rezoluție a băncilor.

Banca dispune de două organe colegiale de conducere: Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv. Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității Băncii Naționale a Moldovei. Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naționale a Moldovei și asigură realizarea independentă a atribuțiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege. Membrii organelor de conducere a Băncii sunt numiți în funcție de Parlament.

Banca deține o cotă de 98,36% din capitalul Societății pe acțiuni "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" (în continuare DCU), entitate fondată și înregistrată pe 4 aprilie 2018. Activitatea DCU este reglementată prin *Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016*. În conformitate cu legea menționată și licența acordată de către Banca Națională a Moldovei, începând cu 31 iulie 2018, DCU desfășoară activități de înregistrare inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont, deschidere și administrare a conturilor de valori mobiliare, gestionare a sistemului de decontare a valorilor mobiliare, de clearing și decontare a valorilor mobiliare de stat și certificatelor emise de către Banca Națională a Moldovei. Începând cu 1 mai a anului curent, DCU efectuează și decontarea valorilor mobiliare corporative ale societăților pe acțiuni.

Sediul Băncii este situat pe bd. Grigore Vieru nr.1, Chișinău, Republica Moldova. Sediul DCU este situat pe bd. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, nr. 57/1, Chișinău, Republica Moldova.

Aceste situații financiare consolidate sunt întocmite pentru grupul Banca și filiala acesteia, numite în continuare pe parcursul situațiilor financiare consolidate "Bancă" în cazul în care nu se menționează separat filiala.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare consolidate ale Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB) și cuprind doar activitatea Băncii.

Situațiile financiare consolidate sunt întocmite ținând cont de principiul continuității activității și sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), unitatea monetară a Republicii Moldova, rotunjite la cea mai apropiată valoare exprimată în mii lei. Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, și întocmește Situațiile financiare consolidate în conformitate cu acestea.

Situațiile financiare consolidate sunt întocmite în baza convenției costului istoric sau costului amortizat, cu excepția activelor financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global care sunt evaluate la valoarea justă.

2. Baza de întocmire (continuare)

Datorită specificului Băncii, categoriile activelor financiare prezentate în Bilanțul contabil consolidat au fost dezvoltate utilizând alte denumiri decât cele prevăzute de SIRF 9 „Instrumente financiare”. Această prezentare oferă o înțelegere mai adecvată a activelor și obligațiilor financiare ale Băncii, considerând specificul activității acesteia.

Totodată, fiecare poziție de active și obligațiuni financiare din Bilanțul contabil consolidat corespunde unor anumite categorii clasificate în conformitate cu SIRF 9 „Instrumente financiare”, acestea fiind expuse în notele la Situațiile financiare consolidate.

În conformitate cu paragraful 10 al SIC 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Banca a ales să păstreze denumirea „Situația consolidată a rezultatului global ” și „Bilanțul contabil consolidat” ca și în situațiile financiare din anii precedenți, reflectând mai bine așteptările utilizatorilor situațiilor financiare consolidate dar și asigurând consecvența prezentării informațiilor față de anii precedenți.

Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea Situațiilor financiare consolidate în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări, prezumții și raționamente în determinarea sumelor înregistrate în Situațiile financiare consolidate. Rezultatele actuale pot fi diferite de aceste estimări. Estimările și prezumțiile aferente sunt verificate în permanență. Revizuirile estimărilor contabile sunt reflectate în perioada în care este revizuită estimarea și în toate perioadele viitoare afectate. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii Situațiilor financiare consolidate. Informațiile privind raționamentele efectuate în aplicarea politicilor contabile care au cel mai semnificativ impact asupra valorilor recunoscute în aceste situații financiare consolidate sunt următoarele:

a. Clasificarea activelor financiare

Clasificarea activelor financiare conform SIRF 9 implică identificarea și evaluarea modelului de afaceri în care se încadrează activele deținute și evaluarea aspectului dacă termenii contractuali ai instrumentului financiar reprezintă doar plăți de principal și dobândă (testul ”DPPD” sau ”SPPI”).

b. Estimarea pierderilor din creditare așteptate

Aplicarea modelului pierderilor din creditare așteptate implică asumarea și aplicarea raționamentelor și prezumțiilor semnificative în determinarea ”creșterii semnificative a riscului de credit” de la recunoașterea inițială a activului, incorporarea condițiilor economice viitoare în modelele de depreciere, precum și selectarea și aprobarea modelelor utilizate în evaluarea pierderilor așteptate din creditare. Detaliile privind estimările și raționamentele utilizate în determinarea pierderilor din creditare așteptate ale instrumentelor financiare sunt prezentate în Nota 4. Informațiile privind prezumțiile și incertitudinile estimărilor care au un risc semnificativ al unor ajustări materiale asupra situațiilor financiare consolidate pentru perioada de raportare sunt:

- **Pierderi din creditare așteptate**

Prezumțiile semnificative aferente modelului pierderilor din creditare așteptate pentru activele evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (în continuare AERG) și activele evaluate la cost amortizat sunt datele de intrare ale modelelor de depreciere aprobate, inclusiv incorporarea condițiilor economice viitoare.

- **Valoarea justă a instrumentelor financiare**

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiilor financiare înregistrate în Bilanțul contabil consolidat nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active existente, dacă este cazul. Dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii. Raționamentele includ analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducerea Băncii. Detaliile privind valoarea justă a instrumentelor financiare deținute de către Bancă sunt prezentate în Nota 12.

3. Politici contabile semnificative

Cu excepția modificărilor politicilor contabile explicate în nota respectivă, politicile contabile semnificative expuse mai jos au fost aplicate consecvent de către Bancă pentru toate perioadele prezentate în aceste Situații financiare consolidate.

a. Modificări semnificative ale politicilor contabile

Începând cu 1 ianuarie 2019, Banca a adoptat și aplicat inițial SIRF 16 *Contracte de leasing*. Alte standarde intrate în vigoare din 1 ianuarie 2019 nu au un impact material pe situațiile financiare consolidate ale Băncii. Modificarea politicilor contabile rezultate din adoptarea SIRF 16 au fost aplicate prospectiv, fără retratarea perioadelor comparative, astfel cum este permis în temeiul dispozițiilor tranzitorii specifice din standard.

b. Reevaluarea soldurilor și tranzacțiilor în valută străină

Tranzacțiile în valută străină sunt înregistrate la rata de schimb din ziua tranzacției și sunt zilnic reevaluate utilizând cursul oficial al leului moldovenesc. La data de raportare, activele monetare și datoriile denominate în valută sunt convertite la cursul oficial al leului moldovenesc de la data de raportare. În perioadele de raportare, cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele de referință a fost următorul:

	Anul 2019		Anul 2018	
	mediu pe perioadă	la finele perioadei	mediu pe perioadă	la finele perioadei
USD/MDL	17,5751	17,2093	16,8031	17,1427
EUR/MDL	19,6741	19,2605	19,8442	19,5212
GBP/MDL	22,4205	22,5811	22,4380	21,6511
XDR/MDL	24,2786	23,7975	23,7875	23,7710
XAU/MDL	786,0086	835,8027	685,5073	695,1387

Diferențele de schimb valutar rezultate din finalizarea tranzacțiilor la rate de schimb diferite de cele ale stocului valutar sunt recunoscute în Situația consolidată a rezultatului global.

c. Mijloace bănești și echivalente de numerar

Pentru întocmirea Situației fluxurilor de mijloace bănești, numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerar în valută străină deținut în casă, conturi nostro și plasamente pe termen scurt în alte bănci și valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării. În Bilanțul contabil consolidat numerarul este recunoscut la valoare nominală, iar plasamentele pe termen scurt în bănci sunt recunoscute la cost amortizat și sunt prezentate pe bază netă (numerarul în casă în monedă națională fiind compensat cu moneda națională emisă în circulație).

d. Aur monetar

Aurul în Bancă se păstrează în lingouri bancare care corespund cerințelor de certificare internațională și de tranzacționare pe piața monetară. Fiind activ component al activelor oficiale de rezervă aurul este considerat a fi un activ monetar. Reieșind din caracteristicile expuse mai sus, Conducerea Băncii conștientizează că SIRF nu acoperă aspectele aferente tratamentului contabil al aurului monetar. Respectiv, considerând prevederile p.10-12 din SIC 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori”, Banca a determinat ca fiind relevantă aplicarea unei politici contabile specifice aferente aurului monetar, similară celei stabilite pentru contabilizarea instrumentelor financiare și prezentarea dezvoltărilor aferente aurului, în calitatea sa de activ monetar, în componența instrumentelor financiare. Aurul monetar se recunoaște inițial la valoarea justă plus costul de tranzacționare. Reevaluarea valorii aurului se efectuează zilnic conform prețului stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul P_{Au USD} fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd. Reflectarea în evidența contabilă a aurului se efectuează conform metodei costului mediu ponderat.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

d. Aur monetar (continuare)

Veniturile și pierderile nerealizate din reevaluarea aurului monetar sunt recunoscute în Situația consolidată rezultatului global și raportate în Alte elemente ale rezultatului global ca alte rezerve din capital. La derecunoaștere, acestea sunt recunoscute în venituri /pierderi realizate cu reflectarea acestora în situația rezultatului global al perioadei.

e. Active în organizații financiare internaționale

Sumele înregistrate în Bilanțul contabil la poziția „Active în organizații financiare internaționale” includ, în principal, cota de participare a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI). Această sumă este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), dar evidența ei se ține în MDL. Activele în organizații internaționale, cota Republicii Moldova la FMI sunt evaluate la cost amortizat, cu reevaluarea lunară, în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare, la cursul XDR față de leul moldovenesc, calculat de FMI.

f. Instrumente financiare

Instrumentele financiare ale Băncii cuprind:

- Numerar și plasamente pe termen scurt
- Aur monetar
- Active în organizații financiare internaționale
- Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova
- Credite acordate băncilor și altor persoane
- Valori mobiliare investiționale
- Moneda națională în circulație
- Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova
- Disponibilități ale băncilor și altei clientele
- Certificate emise de Banca Națională a Moldovei
- Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Recunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca recunoaște activele și datoriile financiare nederivate în Bilanțul contabil utilizând contabilitatea la data decontării, atunci când acestea devin parte din prevederile contractuale aferente activului sau datoriei financiare (achiziționări standard), adică atunci când există posibilitatea intrării sau ieșirii în /din Bancă a unui beneficiu economic viitor asociat acestor active și datorii financiare și costul sau valoarea acestora pot fi determinate în mod cert.

Derecunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca derecunoaște un activ financiar atunci când expiră drepturile contractuale asupra fluxurilor de mijloace bănești care decurg din activul financiar sau când transferă drepturile contractuale de a primi fluxurile de mijloace bănești din activul financiar într-o tranzacție în care toate riscurile și beneficiile aferente deținerii activului financiar sunt transferate. Banca derecunoaște o datorie financiară atunci când obligațiunile contractuale aferente datoriei financiare au fost stinse sau anulate, sau au expirat.

Modificarea substanțială activelor și datoriilor financiare

O modificare substanțială a condițiilor unui instrument financiar (activ sau datorie) existent sau a unei părți a acestuia (fie că se poate sau nu atribui dificultăților financiare în care se află debitorul) este contabilizată drept o derecunoaștere a instrumentului financiar inițial și recunoașterea unui instrument financiar nou. O modificare substanțială a condițiilor unui instrument financiar este determinată pe baza judecății expert, în primul rând prin evaluarea factorilor calitativi ai modificării și ulterior aplicând evaluarea cantitativă al efectului modificării.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Instrumente financiare (continuare)

Clasificarea activelor și datoriilor financiare

La recunoașterea inițială, Banca clasifică activele sale financiare în următoarele categorii: active financiare evaluate la cost amortizat, active financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global și active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Un activ financiar este evaluat la **cost amortizat** dacă sunt îndeplinite ambele condiții:

- 1) activul financiar este deținut în cadrul unui model de afaceri al cărui obiectiv este de a deține activele financiare pentru a colecta fluxurile de mijloace bănești contractuale și
- 2) termenii contractuali ai activului financiar generează, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești care sunt exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii aferente valorii principalului datorat.

Costul amortizat al unui activ financiar sau al unei datorii financiare este valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este evaluat(ă) la recunoașterea inițială minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată utilizând metoda dobânzii efective pentru fiecare diferență dintre valoarea inițială și valoarea la scadență, și minus orice reducere pentru depreciere.

După recunoașterea inițială, activele financiare evaluate la cost amortizat sunt evaluate ulterior la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective și diminuat cu valoarea reducerilor pentru pierderi de credit așteptate. Pierderea de credit așteptată și veniturile din dobânzi sunt recunoscute în Situația consolidată a rezultatului global (Venituri din dobânzi, Cheltuieli cu pierderi din credit așteptate).

Din categoria activelor măsurate la cost amortizat fac parte valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, creditele acordate băncilor și altor persoane, valorile mobiliare investiționale în valută străină clasificate din tranșa de investiții, precum și mijloacele deținute în conturile nostro în valută străină, depozitele la termen în valută străină și creditele overnight.

Un activ financiar este evaluat la **valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global** dacă sunt îndeplinite ambele condiții:

- 1) activul financiar este deținut în cadrul unui model de afaceri al cărui obiectiv este îndeplinit atât prin colectarea fluxurilor de mijloace bănești contractuale, cât și vânzarea activelor financiare și
- 2) termenii contractuali ai activului financiar generează, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești care sunt exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii aferente valorii principalului datorat.

Din această categorie fac parte valorile mobiliare investiționale în valută străină anterior incluse în tranșele curente și de lichiditate, inclusiv valorile mobiliare în valută străină gestionate extern și Cota în Fondul monetar internațional.

Celelalte active financiare, care nu corespund criteriilor de evaluare fie la cost amortizat, sau la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global sunt clasificate și evaluate la **valoarea justă prin profit sau pierdere**. Banca nu deține astfel de instrumente în bilanțul său contabil consolidat la 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018.

Pe tot parcursul anului 2019 și 2018, Banca a clasificat instrumentele Forward și Swap ca active financiare măsurate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Instrumente financiare (continuare)

Determinarea modelului de afaceri

Banca determină modelul de afaceri al unui activ financiar la nivelul portofoliului în care acesta este deținut, portofoliile reflectând cel mai relevant modalitatea de gestiune a activelor și de prezentare a informațiilor către conducere.

La stabilirea modelului de afaceri aferent gestionării diferitor clase de active financiare din **rezervele valutare** se analizează obiectivele de constituire și gestionare a fiecărei tranșe a rezervelor valutare, activitatea aferentă vânzărilor din portofolii (frecvența, volumele și perioade), factorii pe care se bazează deciziile conducerii în gestiunea activelor de rezervă valutare, parametrii de risc pentru administrarea rezervelor valutare, evaluarea performanței și semnificația relativă a diferitor surse de venit.

În cazul instrumentelor financiare în monedă națională, care includ valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și instrumentele de politică monetară (credite acordate băncilor, repo), la stabilirea modelului de afaceri se ține cont de obiectivele deținerii instrumentelor financiare în portofolii, obiectivele de politică monetară, frecvența și volumul vânzărilor din portofolii și alte particularități ale acestora reieșind din cadrul legislativ și normativ în vigoare privind atribuțiile Băncii.

Determinarea caracteristicilor fluxurilor de numerar – exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii

Determinarea caracteristicilor fluxurilor de numerar se aplică la nivel de instrument financiar, pentru a verifica dacă acestea reprezintă doar plăți de principal și a dobânzi. În scopul evaluării testului privind caracteristicile fluxurilor de numerar, principalul este definit drept valoare justă a unui activ financiar la data recunoașterii inițiale, iar dobânda drept remunerarea primită pentru efectul în timp al banilor și riscul de credit asociat principalului pentru o perioadă anumită de timp și pentru alte riscuri și costuri generice (lichiditate, administrative etc.), precum și o anumită rentabilitate, în cazul în care este urmărită conform cadrului legislativ.

În determinarea dacă fluxurile de numerar sunt doar plăți de principal și dobândă, Banca analizează condițiile contractuale și termenii instrumentului, pentru a identifica dacă există termeni care pot modifica timpul sau valoarea fluxurilor de numerar care nu ar respecta termenul de principal și dobânzi. În acest sens, Banca analizează condițiile de răscumpărare anticipată sau de extindere a termenilor instrumentului (obligațiuni de stat), evenimente contingente, actualizarea dobânzii pentru instrumentele cu dobândă variabilă sau alte modificări ale instrumentului (instrumente indexate la rata inflației, rate de referințe ajustate cu periodicități diferite de durata ratei etc.) care pot modifica remunerarea pentru efectul în timp al banilor.

Datoriile financiare sunt clasificate și evaluate la cost amortizat.

Reclasificarea activelor și datoriilor financiare

Activele financiare nu sunt reclasificate după recunoașterea inițială, cu excepția cazurilor în care Banca își modifică modelul de afaceri în care este administrat activul respectiv.

g. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă reprezintă prețul care ar fi încasat pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru transferul unei datorii într-o tranzacție reglementată între participanții de pe piață, la data evaluării. O evaluare la valoarea justă presupune că tranzacția de vânzare a activului sau transferul datoriei are loc pe piața principală pentru activ sau datorie, în absența unei piețe principale, pe cea mai avantajoasă piață pentru activ sau datorie.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

g. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global, pierderile sau veniturile din reevaluarea lor la valoarea de piață fiind recunoscute în Alte elemente ale rezultatului global, iar la derecunoașterea acestora fiind reclasificate în Situația rezultatului global în categoria Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare. Diferențele de curs valutar aferente reevaluării valorilor mobiliare sunt recunoscute similar în Alte elemente ale rezultatului global, la derecunoaștere fiind reclasificate în Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar.

Considerând caracteristicile specifice ale cotei în FMI (drepturile alocate, modalitate de aderare și structurarea derecunoașterii, beneficiile alocate) și lipsa pieței și tranzacțiilor cu astfel de instrumente, gradul înalt de siguranță și acceptare pe piața internațională, valoarea contabilă a cotei Republicii Moldova în Fondul Monetar Internațional reprezintă valoarea justă a acesteia.

Valoarea justă a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat este stabilită de Bancă utilizând informațiile disponibile pe piață și metodologiile corespunzătoare de evaluare, cum ar fi tehnicile fluxurilor bănești decontate. La aplicarea tehnicilor fluxurilor bănești decontate, fluxurile bănești estimate pentru viitor sunt bazate pe cele mai bune decizii ale conducerii și rata scontului este o rată de piață la data Bilanțului contabil cu condiții și termeni similari. Totodată, este necesar ca raționamentele profesionale să fie aplicate la interpretarea datelor de piață pentru obținerea valorii juste estimate.

Valoarea justă a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliu (pentru scadențele care nu au fost tranzacționate recent pe piața secundară) se estimează prin obținerea la data de raportare a ratelor noi de dobândă (curente pe piață) pentru fiecare scadență a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii din curba ratelor curente ale dobânzilor pentru instrumentele care au o piață activă a valorilor mobiliare de stat, ajustate la indicatori relevanți.

La clasificarea valorii juste a instrumentelor financiare se utilizează ierarhia valorii juste care reflectă semnificația intrărilor de date utilizate pentru efectuarea evaluărilor respective. În cazul în care piața activă a valorilor mobiliare de stat este alta decât piața primară (interbancară), Banca determină valoarea de piață prin metodologii interne și referințe la dobânzile similare ale pieței active pentru instrumentele respective.

Ierarhia valorii juste cuprinde următoarele trei niveluri:

- Nivelul 1: prețurile cotate (neajustate) de pe piețele active pentru activele sau obligațiunile identice. La această categorie Banca atribuie aurul monetar, valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global.

- Nivelul 2: intrările, altele decât prețurile cotate, incluse în nivelul 1 care sunt observabile pentru active sau obligațiuni, fie direct (drept prețuri), fie indirect (derivate din prețuri). În perioadele de raportare Banca atribuie la această categorie cota FMI.

- Nivelul 3: intrările pentru active sau obligațiuni care nu se bazează pe datele observabile pe piață (intrări neobservabile).

În perioadele de raportare Banca nu are articole atribuite la această categorie.

Banca are instituite controale asupra verificării valorii juste a activelor financiare și anume verifică datele observabile, efectuează diferite modele de evaluare în baza cotațiilor observabile și analizează schimbările majore apărute între perioade.

Clasificarea valorii juste a activelor financiare ale Băncii în cele trei niveluri este expusă în Nota 12.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

h. Deprecierea activelor financiare

Activele financiare deținute de Bancă și evaluate la cost amortizat și la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global sunt testate pentru depreciere conform modelului de depreciere bazat pe pierderile din credit așteptate. Pierderile din credit așteptate reprezintă o estimare ponderată a probabilității pierderilor din risc de credit. Acestea sunt evaluate ca valoare prezentă actualizată a diferenței dintre fluxurile de mijloace bănești contractuale datorate Băncii și fluxurile de mijloace bănești pe care Banca se așteaptă să le primească ca urmare a ponderării mai multor scenarii economice viitoare, actualizate utilizând rata dobânzii efective.

Banca aplică un model de depreciere din 3 stadii în aplicarea abordării de pierderi de credit așteptate. Modelul de depreciere se aplică instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat și celor evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global și nu se aplică instrumentelor financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere. În cadrul celor 3 stadii de depreciere, activele financiare pot migra dintr-un stadiu în altul în baza modificării riscului de credit față de recunoașterea inițială.

Stadiul 1: Pentru activele financiare din stadiul 1, pierderile așteptate se calculează pentru o perioadă de 12 luni, aplicând și probabilitatea de înregistrare a pierderilor valabilă pentru o perioadă de 12 luni.

Stadiul 2: În cazul unei creșteri semnificative a riscului de credit față de recunoașterea inițială, activul financiar migrează spre stadiul 2. Pentru activele financiare din stadiul 2, se calculează pierderea așteptată pe toată perioada de viață a activului, aplicând o probabilitate de înregistrare a pierderilor ce acoperă scadența reziduală a activului financiar.

Stadiul 3: Criteriul de migrare în stadiul 3 reprezintă atribuirea statutului de Depreciat activului financiar. Calculul pierderii așteptate se efectuează pe toată perioada de viață a activului.

La recunoașterea inițială, activele financiare aferente rezervelor valutare și instrumentelor în moneda națională au fost clasificate în stadiul 1, fiind considerate active financiare cu risc scăzut. De aceeași abordare vor beneficia și instrumentele financiare în care, ulterior, vor fi efectuate investiții în aceleași tipuri de instrumente.

O creștere semnificativă a riscului de credit asociat unui instrument financiar din cadrul rezervelor valutare reprezintă o retrogradare a ratingului emitentului sub nivelul minim admisibil (A-) conform *Regulamentului cu privire la gestionarea rezervelor internaționale*. În cazul instrumentelor financiare în moneda națională, o creștere semnificativă a riscului de credit reprezintă o retrogradare conform metodologiilor interne a activelor în monedă națională. În acest caz, instrumentul financiar va fi clasificat în stadiul 2, iar pierderea asociată riscului de credit va fi calculată pe toată perioada instrumentului, până la scadența acestuia. De asemenea, o întârziere a plății de peste 30 de zile reprezintă un factor determinant de migrare a activului din stadiul 1 în stadiul 2 pentru toate activele financiare deținute de către Bancă.

La fiecare dată de raportare Banca evaluează dacă există dovezi sau indicii de depreciere a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat și valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global.

Un activ financiar este considerat depreciat în cazul incapacității emitentului sau contrapărții de a-și onora obligațiunile contractuale. Banca consideră un instrument financiar ca fiind depreciat și îl clasifică în stadiul 3 atunci când unul sau mai multe evenimente de depreciere au survenit după recunoașterea inițială, ce au un impact negativ asupra fluxurilor de numerar estimate. Indicii sau evenimente care reprezintă dovadă că un activ este depreciat sunt:

- dificultate financiară semnificativă a debitorului sau a emitentului;
- o încălcare a contractului, cum ar fi o nerespectare a obligațiilor sau o restanță;
- dispariția unei piețe active pentru acel activ financiar din cauza dificultăților financiare;

3. Politici contabile semnificative (continuare)

h. Deprecierea activelor financiare (continuare)

- acordarea unor concesiuni debitorului, din motive economice sau contractuale legate de dificultățile financiare ale debitorului, pe care Banca nu ar lua-o în considerare în alt mod;
- devine probabil că debitorul va intra în faliment sau într-o altă formă de reorganizare.

Un instrument financiar din categoria rezervelor valutare va fi clasificat în stadiul 3 când ratingul său este diminuat succesiv și trece din categoria "investment grade" în cea "junk" (rating inferior celui de "BBB-"). În cazul activelor financiare în monedă națională, Banca va clasifica un instrument financiar în stadiul 3 în cazul în care acesta migrează în categoria Depreciat conform modelelor și sistemului de rating intern. De asemenea, o întârziere a plății de peste 90 de zile reprezintă un factor determinant de migrare a activului din stadiul 2 în stadiul 3 în cazul instrumentelor financiare din rezervele valutare și expunerile față de băncile licențiate.

Ținând cont de calitatea creditară înaltă a activelor financiare în valută străină, Banca a optat pentru opțiunea practică de determinare a pierderilor așteptate aferente riscului de credit, ce se bazează pe estimarea acestora pentru un orizont de 12 luni.

Instrumentele financiare aferente rezervelor valutare ce au un rating BBB- și superior acestuia, cărora li se atribuie calificativul "investment grade" sunt considerate cu risc scăzut. Calificativul de "investment grade" al unui instrument financiar indică o probabilitate scăzută de depreciere al emitentului. Instrumentele cu rating cuprins între "AAA" și "AA" sunt considerate cu bonitate înaltă, ce denotă o capacitate înaltă a emitentului de a-și onora obligațiunile contractuale. Instrumentele cu rating cuprins între "A" și "BBB" au o bonitate medie, ce denotă o capacitate puternică a emitentului de a-și onora plățile. În acest caz, emitenții au o situație stabilă, își pot achita datoriile, dar ar putea întâmpina careva dificultăți în cazul deteriorării mediului economic. Totodată, instrumentele cu rating "BB", "B" și "CCC" au o bonitate joasă și sunt considerate investiții speculative sau "junk". Emitenții acestor instrumente au o vulnerabilitate ridicată la modificarea condițiilor economice, cu impact semnificativ asupra capacității de plată, în cazul unor recesiuni sau deteriorări a condițiilor mediului economic.

Având în vedere că, în conformitate cu *Regulamentul cu privire la gestionarea rezervelor internaționale*, ratingul minim în care poate fi efectuată o investiție constituie "A-" și este determinat ca ratingul mediu calculat în baza cotațiilor celor 3 agenții de rating, toate activele financiare din portofoliul de investiții al Băncii sunt considerate cu risc scăzut.

Formula de calcul a pierderilor așteptate asociate riscului de credit este derivată prin determinarea expunerii la default, probabilității de default (PD) și pierderii în caz de default (LGD). În determinarea pierderilor din depreciere preconizată și scenariile utilizate Banca aplică informațiile derivate din raportul "Annual Corporate Default Study and Rating Transitions" publicat anual de agenția de rating Standard & Poor's, ratele de default cumulative "Sovereign Foreign - Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier" și "Sovereign Local-Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier" din raportul "Annual Sovereign Default Study and Rating Transitions" publicat anual de agenția de rating Standard & Poor's, modele interne de determinare a probabilităților de default pentru activele în monedă națională, factori macroeconomici în aplicarea informațiilor viitoare. În cazul estimării pierderilor pe toată perioada instrumentului financiar până la scadența acestuia, pentru fiecare an se estimează probabilitatea de default marginală. Totodată, probabilitatea de default marginală într-un anumit an se va aplica doar eșantionului care a supraviețuit default-ului în anul sau anii precedenți.

Valorile mobiliare de stat emise în monedă națională deținute în portofoliul Băncii sunt tratate ca instrumente financiare cu risc de credit scăzut (clasificate în Stadiul 1), considerând sustenabilitatea indicatorilor de datorie și factorii macroeconomici încorporați în modelele financiare de analiză a expunerii Guvernului Republicii Moldova în relație cu Banca, precum și lipsa cazurilor de default a instrumentelor mobiliare de stat emise în monedă națională.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

i. Acorduri repo

Acordurile repo reprezintă tranzacții de vânzare /cumpărare a valorilor mobiliare cu angajamentul răscumpărării /vânzării lor ulterioare la o dată prestabilită și la un preț anterior convenit. Banca utilizează aceste acorduri în scopul absorbției de lichiditate (reverse repo) sau în scopul injectării de lichiditate pe piață (repo).

Valorile mobiliare vândute /cumpărate cu un angajament simultan de răscumpărare (vânzare) la o dată anumită sunt recunoscute în Bilanțul contabil ca operațiuni reverse repo/ repo la data decontării la valoarea justă. Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi, iar diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de revânzare reprezintă venituri din dobânzi calculate utilizând metoda ratei dobânzii efective. Dobânda se calculează lunar în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare și la scadența tranzacțiilor repo.

j. Operațiuni forward

Tranzacțiile valutare Forward și etapele Forward ale swap-urilor, ce implică un schimb de valută străină la o dată ulterioară, contra monedă națională sau contra altă valută străină reprezintă instrumente financiare derivate, recunoscute la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere cu reflectarea valorii noționale în conturile extrabilanțiere, utilizând contabilitatea la data tranzacționării la cursul spot al tranzacției.

Valoarea noționalului operațiunilor valutare la termen (Forward și etapele Forward ale swap-urilor), înregistrate în conturile extrabilanțiere se reevaluează începând cu data încheierii tranzacției sau plus maximum două zile lucrătoare conform condițiilor de decontare a operațiunilor de bază la cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine. Veniturile și /sau pierderile nerealizate obținute din reevaluarea operațiunilor valutare la termen sunt recunoscute în Situația rezultatului global. Diferența dintre ratele spot și Forward la tranzacțiile valutare la termen urmează a fi reflectate în conturile bilanțiere și se consideră ca dobânda de plătit sau de primit în bază cumulativă atât pentru cumpărările cât și pentru vânzările la termen.

k. Investiții în filiale

Investiția în filiale se consolidează, cu eliminarea tranzacțiilor și soldurilor aferente din soldurile și tranzacțiile efectuate între Bancă și filiale. În scop informativ în aceste situații financiare se prezintă și rezultatul consolidat aferent activității Băncii și activității filialei.

l. Imobilizări corporale

Imobilizările corporale sunt înregistrate la cost minus amortizarea acumulată și pierderile acumulate din depreciere.

Cheltuielile privind reparațiile curente și întreținerea sunt înregistrate la cheltuieli din exploatare în momentul realizării lor. Cheltuielile aferente imobilizărilor corporale, efectuate după darea în exploatare a acestora sunt recunoscute ca active doar dacă aceste cheltuieli îmbunătățesc condiția activului peste limitele standardului de performanță evaluat inițial.

Amortizarea imobilizărilor corporale se calculează prin metoda liniară, folosindu-se următoarele rate de amortizare:

	Rata anuală, Interval %
Clădiri și construcții similare, construcții speciale	5%-10%
Mijloace de transport	12,5%-20%
Echipamente speciale, tehnică de procesat etc.	12,5% -20%
Echipamente de birou	20%
Mașini și utilaje, tehnică de calcul	30%

3. Politici contabile semnificative (continuare)

l. Imobilizări corporale (continuare)

Un element al imobilizărilor corporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

m. Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale reprezintă costurile de achiziție ale programelor informatice. Acestea sunt amortizate folosind metoda liniară pe duratele estimate de viață. Rata anuală de amortizare se determină în dependență de durata de utilizare a activului care se stabilește la momentul dării în exploatare a acestuia, în funcție de perioada în care se preconizează să fie folosit activul sau pe perioada drepturilor contractuale.

La 31 decembrie 2019, durata de utilizare a imobilizărilor necorporale aflate în exploatare este de la 1 an până la 10 ani.

Costurile asociate menținerii elementelor de programe informatice sunt recunoscute în Situația rezultatului global în momentul în care sunt efectuate. Un element al imobilizărilor necorporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

n. Moneda națională în circulație

Moneda națională (bancnotele și monedele) sunt recunoscute la valoarea nominală la punerea acesteia în circulație și este derecunoscută la retragerea acesteia din circulație. Moneda națională în circulație este evaluată la cost amortizat. În scop de prezentare, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa Băncii.

Costurile producerii monedei naționale se reflectă în Situația rezultatului global pe măsura suportării acestora.

Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt recunoscute la data punerii în circulație la valoarea nominală la punerea în circulație. Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt comercializate la preț de vânzare, iar diferența dintre prețul de vânzare și valoarea nominală se reflectă în categoria Altor venituri.

o. Disponibilități ale băncilor

Disponibilitățile băncilor includ mijloacele pe conturile „Loro” și cele curențe ale băncilor rezidente și nerezidente, precum și depozitele acceptate de la bănci și dobânzile calculate aferente acestora.

Disponibilitățile băncilor includ *inter alia* și rezervele obligatorii, pe care băncile trebuie să le mențină în conturile deschise la Bancă în conformitate cu cerințele prudențiale și de politică monetară.

În Bilanțul contabil disponibilitățile băncilor sunt prezentate la cost amortizat, inclusiv în cazul depozitelor acceptate.

Datorită caracterului de scurtă durată a acestora, conducerea Băncii estimează că valoarea de bilanț aproximează valoarea lor justă.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

p. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

Disponibilitățile Guvernului includ mijloacele bugetului de stat deținute în monedă națională și valută străină la Banca Națională, depozitele la vedere și la termen ale Ministerului Finanțelor și mijloacele Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor și se evaluează în Bilanțul contabil la cost amortizat.

q. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

Certificatele emise de Banca Națională a Moldovei reprezintă valori mobiliare emise cu scont. Certificatele emise de Banca se recunosc la data decontării la prețul de vânzare. După recunoașterea inițială certificatele se evaluează la cost amortizat, utilizând metoda ratei dobânzii efective, cu calcularea și reflectarea amortizării scontului în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni, și la data scadenței certificatelor Băncii.

r. Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt recunoscute inițial la valoarea justă. Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt ulterior evaluate la costul amortizat. Orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în Situația rezultatului global pe parcursul perioadei până la scadență.

s. Alte obligațiuni

Alte obligațiuni includ obligațiuni financiare și nefinanciare.

Obligațiunile financiare cuprind obligațiuni față de Bugetul de Stat, contul curent al Fondului de garantare a depozitelor, contul Loro temporar al Centrului casa și decontări din Tiraspol, obligațiunile comerciale, obligațiunile aferent contractelor de leasing operațional, obligațiunile față de personal. Acestea se măsoară la cost amortizat.

Obligațiunile nefinanciare includ provizioane pentru concediile neutilizate evaluate la cost, venituri amânate din granturi primite și alte datorii nemonetare.

t. Capital și rezerve

Capitalul Băncii este format din capitalul și rezervele Băncii Naționale a Moldovei și capitalul DCU.

Capitalul și rezervele Băncii Naționale a Moldovei

Banca Națională a Moldovei tinde să mențină capitalul său la nivelul necesar pentru atingerea obiectivului stabilit în *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*. Capitalul Băncii Naționale, include:

- Capitalul statutar:
  - Capitalul autorizat
  - Fondul general de rezervă
- Conturi de rezervă ale veniturilor nerealizate
- Alte conturi de rezervă, în conformitate cu cerințele SIRF.

Conform prevederilor *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform articolului 64, aliniatul (3) al legii sus-menționate, și /sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii (care reprezintă totalitatea obligațiunilor reflectate în Bilanțul contabil al Băncii, cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional).

3. Politici contabile semnificative (continuare)

t. Capital și rezerve (continuare)

Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini. Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor nete înregistrate de către Bancă la încheierea anului financiar. În cazul în care la finele anului financiar soldul fondului general de rezervă devine debitor, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra Situațiilor financiare ale Băncii, transferă Băncii o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru acoperirea soldului debitor.

Deoarece repartizarea veniturilor nerealizate poate afecta realizarea obiectivului Băncii, Banca acumulează veniturile nerealizate, provenite ca urmare a fluctuațiilor cursurilor valutare în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, care se utilizează ulterior pentru acoperirea pierderilor nerealizate generate de sursele respective.

Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă profitul net obținut după defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero și după defalcarea în capitalul statutar a veniturilor obținute din suma totală a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație, dar neschimbate în perioada stabilită de Bancă, în conformitate cu articolul 64, alineatul (3) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei.

La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire se alocă pentru majorarea capitalului statutar în limitele prevăzute la art.19 alin. (3) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, până când nivelul capitalului în totalul obligațiunilor monetare va constitui 10%, iar ulterior, în cazul în care va fi o diferență dintre soldul profitului disponibil pentru distribuire și suma alocată pentru majorarea capitalului statutar, aceasta se va transfera la Bugetul de stat. În Bilanțul contabil atât capitalul statutar, cât și rezervele sunt prezentate la cost amortizat.

Capitalul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Conform Legii cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, capitalul propriu cuprinde: aporturile acționarilor în capitalul social, profitul (pierderea neacoperită) a perioadei curente și precedente, și rezervele prevăzute de statut.

Capitalul social este integral subscris și vărsat, sub formă de mijloace bănești sau alte bunuri și constituie echivalentul a cel puțin 1 000 mii euro, calculat la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei. Evidența aporturilor fondatorilor se face distinct, pentru fiecare fondator.

Profitul net al perioadei curente este utilizat pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, majorarea capitalului statutar, sau poate fi distribuit sub formă de dividende, în baza hotărârii Adunării Generale a Acționarilor. În Bilanțul contabil consolidat, rezultatul net al perioadei de gestiune se prezintă cumulativ în contul altor rezerve.

u. Impozit pe venit

În conformitate cu art. 24 alin. (15) lit. f) al Legii nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal, Banca Națională a Moldovei este scutită de plata impozitului pe veniturile obținute aferente activității sale.

DCU aplică regimul general de impozitare conform prevederilor Codului Fiscal. Cheltuielile cu impozitul pe profit includ impozitul curent și impozitul amânat și sunt recunoscute în Situația consolidată a rezultatului global.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

u. Impozit pe venit (continuare)

Impozitul pe profit curent cuprinde impozitul prevăzut de plătit sau primit pe profitul sau pierderea impozabilă pentru anul curent și orice ajustare a impozitului de plătit sau de primit pentru anii precedenți. Impozitul pe profit se achită în rate, trimestrial, la Bugetul de Stat.

Impozitul amânat este determinat folosind metoda bilanțieră pentru acele diferențe temporare ce apar între raportarea financiară conform SIRF și reglementările fiscale locale, astfel generând un activ amânat sau o datorie amânată privind plata impozitului pe profit. Impozitul amânat este calculat aplicând procedee previzionate de realizare sau decontare a valorii contabile a activelor și datoriilor, folosind rata de impozitare actuală.

Activele sau datoriile privind impozitul pe profit amânat sunt reflectate în evidența contabilă în conformitate cu SIC 12 "Impozitul pe profit", pentru acele diferențe temporare ce apar între baza de calcul a impozitului pe active și datorii, și valoarea determinată conform raportării financiare. Activele privind impozitul pe profit amânat sunt recunoscute pentru toate diferențele temporare deductibile, activele și pierderile neutilizate privind impozitul pe profit, în măsura în care există probabilitatea unui profit impozabil disponibil, din care să se utilizeze toate diferențele temporare deductibile și activele și pierderilor neutilizate privind impozitul pe profit.

Cota impozitului pe venit utilizată la calculul impozitului curent și impozitului amânat pentru anul 2019 constituie 12 %.

v. Venituri din dobânzi și cheltuieli cu dobânzi

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în Situația rezultatului global pentru toate instrumentele evaluate la valoarea justă și la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective. Metoda dobânzii efective reprezintă rata care actualizează exact plățile și încasările viitoare în numerar estimate pe durata de viață preconizată a instrumentului financiar sau, acolo unde este cazul, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă brută inițială a activului financiar și a costului amortizat a datoriei financiare.

Rata dobânzii efective se calculează la recunoașterea inițială a instrumentului financiar. La aplicarea metodei dobânzii efective pentru instrumentele financiare, altele decât cele achiziționate sau inițiate credit depreciate, Banca ia în calcul fluxurile viitoare de mijloace bănești contractuale, fără efectul pierderilor așteptate din depreciere, toate comisioanele care fac parte integrantă din rata dobânzii efective a unui instrument financiar, costurile tranzacției și primele și sconturile aferente. Pentru acele active achiziționate sau inițiate credit depreciate, Banca calculează o rată efectivă a dobânzii ajustată la pierderea din creditare, considerând fluxurile contractuale, inclusiv pierderile din depreciere. Rata efectivă a dobânzii este revizuită în cazul reestimării periodice a fluxurilor de numerar pentru instrumentele cu rate flotante, pentru a reflecta mișcările în ratele de piață.

Rata efectivă a dobânzii se calculează la recunoașterea inițială a activului sau datoriei financiare. Veniturile și cheltuielile din dobânzi se calculează prin aplicarea ratei dobânzii efective la valoarea contabilă brută a activului financiar și la costul amortizat în cazul datoriilor financiare. În cazul activelor depreciate, venitul din dobânzi se calculează prin aplicarea ratei dobânzii efective la costul amortizat al activului financiar. În cazul în care activul nu mai este depreciat, atunci dobânda revine la calculul de la valoarea contabilă brută a activului.

Veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate utilizând rata dobânzii efective prezentate în Situația rezultatului global includ veniturile din dobânzi ale activelor evaluate la cost amortizat și la valoarea justă prin AERG. Cheltuielile din dobânzile activelor financiare cu rată a dobânzii negativă sunt prezentate în *Cheltuieli operaționale*.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

w. Venituri și cheltuieli din comisioane

Comisioanele care sunt parte integrală a ratei efective a dobânzii a instrumentelor financiare sunt incluse în veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate conform ratei efective a dobânzii.

Alte comisioane sunt recunoscute la venituri pe măsura prestării serviciilor de către Bancă și la cheltuieli pe măsura primirii serviciilor contractate.

x. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută străină

Veniturile și /sau pierderile valutare nerealizate se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferență dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul anului financiar.

În calitate de Bancă centrală și în scopul intervenirii pe piața valutară, Banca menține poziții valutare deschise la datele de raportare.

În conformitate cu art. 20 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* la finele anului financiar veniturile nete nerealizate aferente reevaluării stocurilor valutare și valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul Băncii, se transferă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate.

Suma pierderilor nete nerealizate, după trecerea acestora prin Situația rezultatului global, se acoperă din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero.

y. Activități fiduciare

În conformitate cu prevederile *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca acționează ca agent al Statului. Activele și veniturile statului aferente acestor activități nu sunt incluse în aceste Situații financiare.

z. Datorii și active contingente

Datoriile contingente presupun obligații posibile apărute ca urmare a unor evenimente trecute și a căror existență vor fi confirmate numai de apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul Băncii. Datoriile contingente reprezintă de asemenea și obligațiile curente apărute ca urmare a unor evenimente trecute, dar care nu sunt recunoscute deoarece nu este sigur că vor fi necesare resurse care să încorporeze beneficiile economice pentru stingerea acestei obligații, sau valoarea obligației nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare consolidate. Ele sunt prezentate în note la Situațiile financiare consolidate, cu excepția cazurilor în care posibilitatea ieșirilor de resurse cu beneficii economice este înlăturată.

Activele contingente sunt active posibile care apar urmare unor evenimente anterioare și a căror existență va fi confirmată numai prin apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare nesigure, care nu pot fi în totalitate sub controlul Băncii. Activele contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare consolidate, dar sunt prezentate când o intrare de beneficii economice este probabilă.

aa. Provizioane

Banca recunoaște provizioane atunci când are obligația legală sau implicită de a transfera beneficii economice ca rezultat al unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi efectuată.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

bb. Costurile aferente schemelor de pensionare și beneficiile angajaților

Pe parcursul derulării activității curente, Banca execută plăți către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, inclusiv cele efectuate în numele angajaților săi, conform legislației în vigoare. Contribuțiile de asigurare socială de stat, precum și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală suportate de Bancă pe cont propriu se reflectă la cheltuieli în momentul calculării salariului. Banca nu participă la nici o altă schemă de pensionare și nu are nici o obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

cc. Contractele de leasing operațional

În cazul contractelor de leasing pe termen scurt și/sau privind arenda unor active cu valoarea mică, Banca recunoaște activul aferent dreptului de utilizare și o datorie pe termen scurt care este egală cu plățile de arendă viitoare prevăzute în contract.

Activele aferente dreptului de utilizare, generate din contracte de leasing pe termen lung, sunt recunoscute la cost în Bilanțul contabil consolidat la data începerii derulării contractului de leasing.

Costul activului aferent dreptului de utilizare include valoarea evaluării inițiale a datoriei care decurge din contractul de leasing; orice plăți de leasing efectuate la data începerii derulării sau înainte de această dată, minus orice stimulente de leasing primite; costurile directe inițiale suportate de locatar; estimarea costurilor care urmează să fie suportate de locatar pentru demontarea și înlăturarea activului-suport.

Datoria care decurge din contractul de leasing pe termen lung, se recunoaște în Bilanțul contabil la data începerii derulării unui contract de leasing la valoarea actualizată a plăților de leasing ce nu sunt achitate la acea dată. Plățile de leasing sunt actualizate utilizând rata dobânzii implicită în contractul de leasing, dacă acea rată poate fi determinată imediat. Dacă această rată nu poate fi determinată, Banca utilizează rata de bază pentru principalele operațiuni de politică monetară, publicată de Banca Națională a Moldovei în vigoare la data recunoașterii contractului de leasing.

dd. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare

Anumite standarde noi, amendamente și interpretări la standardele existente nu sunt încă în vigoare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019 și nu au fost aplicate în întocmirea acestor Situații financiare.

Considerând natura operațiunilor Băncii, se estimează că prevederile amendamentelor aferent următoarele standarde nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor financiare consolidate:

- Amendamentele la *Cadrul general conceptual de raportare financiară*;
- Amendamentele la SIRF 3 "*Combinări de întreprinderi*" – definiția de "business";
- Amendamentele la SIC 1 "*Prezentarea situațiilor financiare*" și SIC 8 "*Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori*" – definirea noțiunii de "materialitate" ;
- SIRF 17 "*Contracte de asigurări*".

4. Managementul riscului

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor

Pe parcursul desfășurării activității sale, Banca este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară. În această notă este prezentată informația despre expunerile Băncii la riscuri, politicile și procesele Băncii pentru evaluarea și monitorizarea riscurilor.

În vederea diminuării efectului (impactului și probabilității) materializării riscurilor, Banca promovează un management al riscurilor bazat pe principiile modelului clasic „*trei linii de apărare*” (bazat pe standardele COSO aferente sistemului de control intern și gestiunii riscurilor într-o entitate). În cadrul acestui model, fiecare linie are importanța sa în procesul de guvernare corporativă a Băncii, de asigurare a unui sistem adecvat de control intern și gestiune a riscurilor.

Prima linie de apărare deține și gestionează riscurile și este reprezentată de subdiviziunile Băncii, care sunt și "proprietarii" riscurilor. Șefii subdiviziunilor (managerii de linie) poartă responsabilitate pentru identificarea și gestionarea riscurilor inerente proceselor de activitate ale căror proprietari sau participanți sunt.

Linia a doua de apărare reprezintă funcțiile de organizare a procesului de gestiune a riscurilor, care facilitează și monitorizează implementarea eficientă a gestiunii riscurilor de către managerii de linie. Este independentă față de managerii de linie și raportează către organele de conducere.

Linia a treia de apărare este reprezentată de auditorii interni, care oferă o asigurare independentă rezonabilă organelor de conducere și managerilor de linie privind adecvarea și eficacitatea guvernantei, gestionării riscurilor și controalelor interne, inclusiv modul în care prima și a doua linie de apărare ating obiectivele de gestionare a riscurilor. Auditul intern este subordonat și raportează Consiliului de supraveghere.

Organele de conducere ale Băncii implementează modelul celor trei linii de apărare și asigură că acesta reflectă procesul de gestiune a riscurilor și control intern al băncii.

Prin prisma atribuțiilor stabilite, *Consiliul de supraveghere* este responsabil de adoptarea standardelor sistemului de control intern, verificarea și evaluarea continuă a funcționării lui și a elementelor acestuia. Respectiv, pentru realizarea atribuțiilor menționate, Consiliul de supraveghere este asistat de către Comitetul de audit, care la rândul său furnizează consultanță/avize aferent monitorizării proceselor de raportare financiară a Băncii Naționale a Moldovei și a eficienței sistemului de control intern și management al riscurilor.

Metodologia de elaborare, implementare și menținere a sistemului de gestiune a riscurilor, este aprobată de către Consiliul de supraveghere al Băncii. Politicile de gestionare a riscurilor conțin modul de identificare, evaluare, gestionare și instrumentele de monitorizare a riscurilor cu raportarea directă, periodică sau la necesitate, organelor de conducere a Băncii.

Actele normative aprobate de către Consiliul de supraveghere al Băncii, ce stau la baza guvernării corporative, promovează și dezvoltă mediul de control al Băncii, subliniind importanța pe care organele de conducere a Băncii o atribuie controlului intern. Astfel este asigurată conștientizarea și respectarea de către angajați a atribuțiilor și obiectivelor de bază ale Băncii, precum și a funcțiilor și normelor de conduită consolidate.

Auditarea și evaluarea Sistemului de control intern și de management al riscurilor în Bancă reprezintă un element al controlului managerial și ține de competența Departamentului audit intern. Rezultatele auditului intern și recomandările oferite sunt transmise subdiviziunilor auditate și conducerii executive în vederea punerii în aplicare a recomandărilor de audit, diminuării riscurilor asociate, cu raportarea ulterioară către Comitetul de audit/ Consiliul de supraveghere al Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul operațional

Riscul operațional (ROP) implică un potențial impact financiar, de activitate și/sau reputațional pentru bancă, care derivă sau este condiționat de activități inadecvate sau eșuate ale guvernării interne, proceselor de activitate, persoanelor, sistemelor, infrastructurii, legislației, comunicării sau schimbării mediului extern.

Managementul riscului operațional al Băncii se bazează pe gestiunea proceselor și este parte integră a guvernării corporative, proceselor și activității de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici și proceduri, responsabilități impuse tuturor nivelurilor ierarhice și măsurile de control intern specifice fiecărui proces de activitate al Băncii. Acestea sunt stabilite în *Cadrul privind gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei*, aprobat de către Consiliul de supraveghere.

Modelul guvernării riscului operațional este unul *distribuit* și se bazează pe modelul clasic "trei linii de apărare" al sistemului de control intern și gestiunii riscurilor.

Conducătorii subdiviziunilor structurale ale Băncii (managerii de linie) sunt responsabili pentru elaborarea, dezvoltarea, implementarea și menținerea sistemului de control intern pentru procesele gestionate. Totodată asigură identificarea, evaluarea, reducerea și monitorizarea riscurilor aferente proceselor desfășurate, precum și continuitatea proceselor.

Funcția de organizare a gestiunii riscurilor asigură cadrul metodologic unitar al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale, facilitează și coordonează procesul de gestiune a riscurilor operaționale realizat de către subdiviziuni, oferă transfer de cunoștințe, asistență și consultanță în domeniu. Această funcție, de asemenea, elaborează profilul de risc operațional al băncii, cu raportarea trimestrială către Comitetul de risc și anuală către organele de conducere.

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru implementarea cadrului de gestionare a riscurilor operaționale și monitorizează eficiența acestuia prin intermediul *Comitetului de risc*.

Scopul *Comitetului de risc*, ca parte a liniei a doua de apărare, este asistarea Comitetului executiv în vederea asigurării unei supravegheri directe obiective asupra managementului eficient al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale în Bancă. Comitetului de risc îi este delegată autoritatea de a supraveghea zonele de risc, procedurile și instrumentele utilizate pentru identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor operaționale, schimbările în nivelurile de risc și impactul aferent, răspunsurile la risc.

Comitetul de risc este responsabil față de Comitetul executiv.

În contextul gestiunii riscurilor operaționale, *funcției de management al continuității activității și securității informației* îi revin responsabilitatea de elaborare și implementare a standardelor, politicilor de securitate a informației și continuitate a activității, planurilor de răspuns la incidente și reluarea funcțiilor operaționale esențiale în termenele prestabilite; organizare a procesului de gestiune a riscurilor de continuitate a proceselor, tehnologiilor informaționale și securitate a informației de către proprietarii proceselor de activitate; gestionarea incidentelor majore și situațiilor excepționale de continuitate și securitate a informației și monitorizarea procesului de gestiune a incidentelor.

Gestiunea riscurilor operaționale face parte din procesele de guvernare și suport ale Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul financiar

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare a riscurilor instrumentelor financiare, inclusiv prin intermediul Comitetului de investiții, modul de creare și funcționare al căruia se stabilește de Consiliul de supraveghere.

Comitetul de investiții are drept atribuții elaborarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscurilor în ariile de responsabilitate specifice, raportând cu regularitate Comitetului executiv rezultatele activității. Comitetul executiv are drept atribuții: stabilirea orizontului investițional; a compoziției valutare normative a rezervelor internaționale; a ratingului minim în care pot fi efectuate investițiile; aprobarea benchmark-urilor strategice, duratelor și devierilor admisibile ale acestora pentru fiecare sub-portofoliu; aprobarea limitelor maxime pe instrumente și contrapărți/emitenți; adoptarea deciziilor cu privire la transmiterea în gestionare externă a unei părți din rezervele internaționale ale statului.

Comitetul de investiții are următoarele atribuții: analiza și monitorizarea riscurilor investiționale, inclusiv a riscului de credit, analiza evoluțiilor ratingurilor contrapărților autorizate pentru efectuarea operațiunilor, precum și ratingurilor emitenților valorilor mobiliare în valută străină; determinarea strategiei investiționale pe termen scurt și mediu; analiza evoluțiilor și prognozelor aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, analiza performanței portofoliului de investiții, stabilirea structurii valutare a fiecărui subportofoliu și devierile admisibile, aprobarea și revizuirea la necesitate a listei contrapărților autorizate pentru efectuarea tranzacțiilor. Comitetul de investiții a analizat politicile de clasificare a instrumentelor financiare conform SIRF 9 începând cu 1 ianuarie 2018 și a pierderilor din creditare așteptate (*metoda ECL*), inclusiv monitorizează pe parcursul anului evoluția pierderilor așteptate conform metodologiei agreeate.

Direcția monitorizarea riscurilor și raportare este responsabilă de gestionarea și raportarea riscurilor investiționale, conform reglementărilor aprobate de către Comitetul executiv și Comitetul de investiții, inclusiv privind pierderile din creditare așteptate conform metodei ECL și validările periodice și testarea istorică (back-testing), identificarea creșterilor semnificative ale riscului de credit și incorporarea informațiilor economice viitoare.

Atribuțiile de promovare a politicii monetare și valutare, având drept scop îndeplinirea obiectivului fundamental al Băncii care este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, sunt realizate de Comitetul executiv la ședințele cu privire la promovarea politicii monetare.

Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de conducerea executivă a Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii.

În conformitate cu articolele 5, 16, 53 și 71 ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului (denumite și "rezervele internaționale"), efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare ale statului. În procesul de gestionare a rezervelor valutare, Banca asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a Băncii este prudentă, urmărind optimizarea profitabilității, punând accent pe lichiditate și siguranță.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, Banca investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen în valută străină și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare: supranaționale (emise de instituții supranaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene, alți emitenți guvernamentali), non-guvernamentale (emise de agenții).

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Începând cu luna iulie 2013 în cadrul colaborării cu Banca Mondială, gestiunea rezervelor valutare se efectuează prin metoda Alocării Strategice a Activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor valutare pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc.

În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe în bază de obiectivele și reglementările specifice, această abordare asigurând realizarea mai eficientă a obiectivului stabilit.

Tranșa curentă reprezintă o parte din rezervele internaționale care se utilizează pentru acoperirea necesităților de mijloace bănești pentru efectuarea intervențiilor de vânzare a valutei străine pe piața valutară internă, plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și altor plăți în valută străină pe parcursul unei luni.

Tranșa de lichiditate asigură acoperirea valorii medii a cel puțin 3 luni de import de mărfuri și servicii (calculată în baza datelor istorice pentru ultimii 4 ani și în baza prognozei importurilor pentru anul viitor) precum și plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an. În cazul în care tranșa de lichiditate depășește 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a BNM și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, excedentul de rezerve poate fi utilizat pentru completarea tranșei de investiții. Partea rezervelor ce este transmisă în gestionare externă de asemenea se include în tranșa de lichiditate. Tranșa de lichiditate poate să acopere mai puțin de 3 luni de import, precum și volumul plăților aferente datoriei externe a Băncii, a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, atât timp cât tranșa de investiții nu va conține alte active decât portofoliul de valori mobiliare la cost amortizat și aur, iar mijloacele încasate la scadența valorilor mobiliare din portofoliul evaluat la cost amortizat vor fi reinvestite în tranșa de lichiditate.

Tranșa de investiții reprezintă totalitatea rezervelor internaționale cu excepția activelor ce fac parte din tranșa curentă și tranșa de lichiditate. Tranșa de investiții permite investirea în instrumente cu termen mai lung și optimizarea profitului. Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat și investițiile în aur fac parte din tranșa de investiții.

Tranșele sunt compuse din portofolii în diferite valute și diferite instrumente financiare, pentru fiecare portofoliu a fost selectat un benchmark - indice de piață, recunoscut și utilizat pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Alocarea strategică în tranșe reprezintă elementul fundamental în determinarea modelelor de gestiunea a activelor financiare în valută străină ("**modelele de afaceri**") potrivit cerințelor de clasificare conform SIRF 9. Alocarea strategică a activelor este un proces complex și durabil, care este revizuit periodic.

Un element esențial în procesul de gestionare a rezervelor valutare constituie managementul riscului investițional și riscului de credit, ce se realizează prin impunerea unor limite aferente investițiilor. Procedurile de management al riscurilor rezervelor valutare prevăd stabilirea și monitorizarea corespunderii limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți /emitenți individuali, în dependență de rating, de deviere față de benchmark-urile stabilite, limitelor de durată, limite în dependență de termenul investiției, precum și de compoziție valutară.

Cadrul normativ aferent gestionării riscurilor financiare este în mod curent actualizat, în dependență de evoluțiile pieței, politicii sau structurii Băncii, etc.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Principalele categorii de riscuri financiare, la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii și riscul valutar. Structura activelor și obligațiunilor depinde în principal de natura funcțiilor legale ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. Banca nu utilizează instrumente financiare derivate pentru acoperirea riscului financiar. În același timp, Banca controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

4.2 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor generate ca rezultat al neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către contrapărți. Expunerea maximă a Băncii la riscul de credit, fără a considera valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții și a controlului zilnic al acestora. Un element esențial al gestionării riscului de credit aferent rezervelor valutare este efectuarea de către Bancă a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare în contrapărți sigure cu bonitate înaltă pe termen lung (rating mediu minim A⁻¹), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile respective.

În gestionarea riscului de credit aferent activelor în moneda națională, Banca nu utilizează ratingurile pe termen lung stabilite de agențiile internaționale de rating, ci aplică procedee interne de monitorizare a expunerilor la riscul de credit și sistemele de rating interne.

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor licențiate, Banca monitorizează permanent calitatea portofoliului de credite, evaluând periodic modificarea ratingurilor interne în clasificarea debitorilor, evenimentele ce pot provoca pierderi, inclusiv factorii macroeconomici viitori, indicatorii financiari ai băncilor, inclusiv încălcarea condițiilor contractuale (neonorarea obligației de plată a principalului sau a dobânzii), înrăutățirea stării financiare a debitorului și probabilitatea falimentului acestuia, renegocierea condițiilor și/sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și/sau a dobânzilor aferente în legătură cu dificultățile financiare ale debitorului cauzate de motive economice, juridice etc.

Suplimentar, expunerea la riscul de credit este diminuată prin gajul constituit de băncile licențiate, care trebuie să acopere suma totală a creditelor acordate de Bancă, dobânda și alte plăți aferente. La determinarea valorii activelor - garanție sunt aplicate măsuri de control al riscurilor în scopul protejării Băncii împotriva riscului pierderilor financiare din cauza nerambursării creditului de către o bancă. Banca evaluează calitatea și valoarea activelor oferite de bănci ca garanții la acordarea creditelor, lunar și la necesitate mai frecvent.

Riscul de credit asociat cu creditele „overnight” se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară care conform actelor normative în vigoare, în caz de necesitate, permit reducerea până la zero a sumelor creditelor ce pot fi acordate de Bancă către băncile licențiate în cadrul facilităților permanente și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificate emise de Bancă care au un grad înalt de lichiditate.

Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca solicită salariatului garantarea creditului cu gaj sau alte garanții.

---

¹ Ratingurile sunt exprimate în formatul utilizat de agențiile Standard & Poor's și Fitch Ratings. Dat fiind faptul că agenția de rating Moody's utilizează un alt format de exprimare a ratingurilor, acestora li se atribuie echivalente Standard & Poor's sau Fitch Ratings, utilizând tabele de concordanță.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Tabelul expus în continuare reprezintă activele financiare ale Băncii deținute la 31 decembrie 2019 în baza ratingului pe termen lung:

Ratingul pe termen lung ¹	Numerar și plasamente pe termen scurt		Aur monetar		Active în organizații financiare internaționale		Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova ²		Credite acordate băncilor și altor persoane		Valori mobiliare investiționale		Alte active financiare		Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA		8 129 682	-	-	4 119 868	-	-	-	-	-	24 725 535	-	-	-	36 975 085
AA+		-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 505 352	-	-	-	3 505 352
AA		8 435 173	-	-	-	-	-	-	-	-	480 821	-	-	-	8 915 994
AA-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	290 949	-	-	-	290 949
A+		4 850 514	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 850 514
A		2 164 386	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 164 386
A-		412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	412
BBB		8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
BBB-		5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Neaplicabil		3 629	61 961	-	-	15 273 002	19 244	-	-	-	-	-	1 566	-	15 359 402
Total		23 583 809	61 961	4 119 868	4 119 868	15 273 002	19 244	29 002 657	1 566	1 566	29 002 657	1 566	15 359 402	72 062 107	

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Considerând sistemul de management al riscului de credit aferent activelor denuminate în moneda națională, precum și funcția de agent al statului și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de Bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Neaplicabil”. Totodată, la situația din 31 decembrie 2019, agenția internațională de rating Moody's menține pentru Republica Moldova nivelul de rating B3 (la 31 decembrie 2018: nivelul de rating B3).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Ratingul pe termen lung ³	31 decembrie 2018*	Numerar și plasamente pe termen scurt		Active în organizații financiare internaționale		Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova ⁴		Credite acordate băncilor și altor persoane		Valori mobiliare investiționale		Alte active financiare		Total active financiare	
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	10 961 186	-	4 114 710	-	-	-	-	-	-	24 399 845	-	-	-	39 475 741	
AA+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 324 585	-	-	-	1 324 585	
AA	6 533 395	-	-	-	-	-	-	-	-	642 215	-	-	-	7 175 610	
AA-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	206 559	-	-	-	206 559	
A+	2 593 696	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 593 696	
A	4 629 493	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 629 493	
A-	5 351	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 351	
BBB	477	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	477	
BBB-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
Neaplicabil	440	51 533	-	15 472 115	18 906	-	-	-	-	-	-	1 734	-	15 544 728	
Total	24 724 042	51 533	4 114 710	15 472 115	18 906	26 573 204	1 734	70 956 244							

*Urmare a reclasificării și divizării activelor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor financiare pe ratinguri pe termen lung la 31 decembrie 2018, au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare".

³Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

⁴Considerând sistemul de management al riscului de credit aferent activelor denumite în moneda națională, precum și funcția de agent al statului și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de Bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Neaplicabil”.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard&Poor's, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în zece categorii, conform coeficienților de default, pe scadențe anuale până la zece ani, inclusiv.

La situația din 31 decembrie 2019 expunerea la riscul de credit al portofoliului de investiții total cuantificat în baza coeficienților de default determinat de agenția Standard & Poor's este prezentată după cum urmează:

	Evaluat la cost amortizat		La valoarea justă prin AERG		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
31 decembrie 2019	11 800	686	819	48	12 619	733	0,02
31 decembrie 2018	16 766	978	459	27	17 225	1 005	0,04

În scopul asigurării comparabilității cu perioada precedentă, urmare a tranziției la SIRF 9 care a generat modificări în structura instrumentelor financiare în dependență de metoda de evaluare, expunerea la riscul de credit al portofoliului de investiții la 31 decembrie 2018 a fost retransformată cu 100 mii lei, urmare a includerii în valoarea expunerii la risc la 31 decembrie 2018 și a soldului dobânzilor calculate.

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor financiare și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de țara de investiție, cu excepția numerarului, investițiilor în filiale și alte active financiare, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Țara	31 decembrie 2019		31 decembrie 2018	
	MII LEI	Ponderea %	MII LEI	Ponderea %
SUA	19 398 743	26,92	18 362 612	25,88
Franța	6 753 330	9,37	3 354 869	4,73
Olanda	6 631 264	9,20	8 375 120	11,80
Organizații Financiare Internaționale	6 591 527	9,15	6 675 937	9,41
Marea Britanie	5 544 725	7,69	4 548 475	6,41
Germania	5 186 266	7,20	6 859 494	9,67
Finlanda	2 364 409	3,28	588 441	0,83
Singapore	2 068 551	2,87	3 386 710	4,77
Luxemburg	1 039 554	1,44	1 551 655	2,19
Austria	362 676	0,50	251 798	0,35
Canada	325 518	0,45	1 093 066	1,54
Norvegia	241 917	0,34	34 365	0,05
Suedia	189 804	0,26	325 679	0,46
Alte țări	4 421	0,01	3 295	0,00
Moldova*	15 359 402	21,31	15 544 728	21,91
Total active financiare	72 062 107	100,00	70 956 244	100,00

*Urmare a reclasificării și divizării activelor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor financiare în dependență de aria geografică, la 31 decembrie 2018, din suma activelor financiare repartizate pe Moldova au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare".

La articolul „Organizații Financiare Internaționale”, ponderea esențială o deține cota de subscriere a Republicii Moldova la FMI în monedă națională, care s-a majorat, la data de 17 februarie 2016, cu 49,3 milioane XDR, de la 123,2 milioane XDR la 172,5 milioane XDR.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

De asemenea, pentru evaluarea diversificării portofoliului activelor și estimarea riscului de credit în funcție de sectorul investițional se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de sectorul investițional:

Sector investițional	31 decembrie 2019	Pondere	31 decembrie 2018	Pondere
	MII LEI	%	MII LEI	%
Bănci centrale din străinătate	12 757 938	17,70	10 862 525	15,31
Bănci comerciale din străinătate	10 643 753	14,77	13 687 142	19,29
Guverne din străinătate	18 818 998	26,11	17 796 492	25,08
Guvernul Republicii Moldova	15 273 002	21,19	15 472 115	21,81
Organizații Financiare Internaționale	6 591 527	9,15	6 675 937	9,41
Agenții Guvernamentale străine	7 890 490	10,95	6 389 420	9,00
Alte active financiare ⁴	86 399	0,12	72 613	0,10
Total active financiare	72 062 107	100,00	70 956 244	100,00

Prezentarea activelor financiare după clasificarea și determinarea pierderilor din depreciere așteptată:

Sector investițional	31 decembrie 2019	Stadiul ECL	1 ianuarie 2019	Stadiul ECL
	MII LEI		MII LEI	
Bănci centrale din străinătate	12 757 938	1	10 862 525	1
Bănci comerciale din străinătate	10 643 753	1	13 687 142	1
Guverne din străinătate	18 818 998	1	17 796 492	1
Guvernul Republicii Moldova	15 273 002	1	15 472 115	1
Organizații Financiare Internaționale	6 591 527	1	6 675 937	1
Agenții Guvernamentale străine	7 890 490	1	6 389 420	1
Alte active financiare ⁴	86 399	1	72 613	1
Total active financiare	72 062 107	1	70 956 244	1

Pe parcursul perioadei de gestiune nu au fost identificate creșteri semnificative a riscului de credit asociat activelor financiare deținute de Bancă. De asemenea nu au existat premise de migrare din stadiul inițial de recunoaștere spre unul inferior sau recunoașterea default-ului contrapărții.

Considerând scenariile aplicate în determinarea pierderilor din depreciere preconizată, pierderile din depreciere estimate au fost determinate ca fiind nemateriale sau în cazul unor instrumente fiind egale cu zero și nu au fost înregistrate în situațiile financiare consolidate.

⁴ Urmare a reclasificării și divizării activelor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor financiare în funcție de sectorul investițional, la 31 decembrie 2018, din categoria "Alte active financiare" au fost excluse activele nefinanciare.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu-și va putea onora obligațiile de plată devenite scadente. Scadențele activelor și obligațiunilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

Riscul de lichiditate se gestionează zilnic și în dinamică prin monitorizarea limitelor investiționale stabilite prin regulamentele interne, hotărârile Comitetului executiv și deciziile Comitetului monetar. Totodată, monitorizarea riscului de lichiditate se efectuează prin formarea tranșelor investiționale și prin utilizarea unor benchmark-uri stabilite pentru sub-portofoliile de investiții indexate în dependență de tipul instrumentelor și de valuta de investiții. Benchmark-urile folosite sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Indicii utilizați sunt furnizați de Intercontinental Exchange (ICE), după preluarea activității de furnizare a indicilor de la Bank of America Merrill Lynch, instituție ce calculează și oferă o gamă largă de benchmark-uri recunoscute și utilizate în întreaga comunitate investițională.

Riscul de lichiditate, în cazul portofoliului gestionat intern, cu excluderea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat, este monitorizat permanent de către Bancă prin menținerea unui nivel adecvat al tranșelor în limitele de devieri admisibile și prin limitarea duratei maxime admisibile a portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe mari.

În cazul portofoliului gestionat extern, limitarea riscului de lichiditate se realizează prin prevederile Acordului de consultanță și management investițional, încheiat la 8 decembrie 2010 între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Banca Națională a Moldovei, care a fost prelungit prin HCE nr.168 din 30 decembrie 2015, cu intrare în vigoare la data de 1 februarie 2016 și care stipulează că investițiile sunt gestionate în concordanță cu un benchmark (indicele ICE Bank of America Merrill Lynch U.S. Treasuries, 0-1 an), astfel încât durata portofoliului este corelată cu durata benchmark-ului. Se permit devieri ale duratei portofoliului de +/- 3 luni față de durata benchmark-ului.

Riscul de lichiditate pentru portofoliul valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este diminuat prin diversificarea scadenței investițiilor, fiind distribuite în intervalul de la 1 la 5 ani și prin limitarea ponderii acestui portofoliu în portofoliul total al valorilor mobiliare. Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină, pe parcursul unui an.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a transforma rezervele valutare în lichidități în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, deținute de Bancă sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că ele ar putea fi vândute, în caz de necesitate, înainte de scadență.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Bancă pe parcursul anului 2019, în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Bancă au avut scadența contractuală maximă de 2 ani. La scadență, începând cu anul 2019, aceste valori mobiliare sunt răscumpărate de Guvern și sunt reemise sub formă de bonuri de trezorerie sau obligațiuni de stat.

Valorile mobiliare de stat emise în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată rezultate din garanțiile de stat, au fost obținute de către Bancă la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat cu scadențele de la 1 la 25 ani.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Scadențele activelor și obligațiunilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datorile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

Analiza activelor și obligațiunilor financiare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2019 este prezentată după cum urmează:

31 decembrie 2019	0-3 luni		3-6 luni		6-12 luni		De la 1 la 2 ani		De la 2 la 5 ani		Mai mult de 5 ani		Scadență nedeterminată		Total					
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI						
Active																				
Numerar și plasamente pe termen scurt	18 236 581	5 347 228	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23 583 809					
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61 961	61 961					
Active în organizații financiare internaționale	9 750	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 110 118	4 119 868					
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	336 480	172 782	242 655	2 166 438	933 447	11 421 200									15 273 002					
Credite acordate băncilor și altor persoane	655	657	1 345	2 512	5 729	8 346									19 244					
Valori mobiliare investiționale	7 377 428	5 438 455	10 910 965	2 371 234	2 904 575										29 002 657					
Alte active	1 566	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 566					
Total active financiare	25 962 460	10 959 122	11 154 965	4 540 184	3 843 751	11 429 546	4 172 079	25 852 674	7 892 565	20 966 543	5 402 974	299 185	184 114	436 951	761 196	744 179	690 249	4 115 686	7 231 560	
Obligațiuni																				
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 476
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	7 714 883	-	30 000	89 415	58 267	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	186 183
Disponibilități ale băncilor	20 966 543	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 476
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	5 402 974	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	186 183
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	299 185	184 114	436 951	761 196	744 179	690 249														186 183
Obligațiuni privind leasingul operațional	400	406	831	1 604	1 235															186 183
Alte obligațiuni	186 183	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	186 183
Total obligațiuni financiare	34 570 168	184 520	467 782	852 215	803 681	690 249	29 968 360	67 536 975	(8 607 708)	10 774 602	10 687 183	3 687 969	3 040 070	10 739 297	(25 796 281)	4 525 132				
Decalaj																				

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de lichiditate (continuare)

31 decembrie 2018*

Active	0-3	3-6	6-12	De la 1	De la 2	Mai mult de	Scadență	Total
	luni	luni	luni	la 2 ani	la 5 ani	5 ani	nedeterminată	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Numerar și plasamente pe termen scurt	22 752 631	1 971 411	-	-	-	-	-	24 724 042
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	51 533	51 533
Active în organizațiile financiare internaționale	1 976	-	-	-	-	-	4 112 734	4 114 710
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	1 170 674	1 220 241	230 000	240 000	860 000	11 751 200	-	15 472 115
Credite acordate băncilor și altor persoane	531	536	1 071	2 141	5 919	8 708	-	18 906
Valori mobiliare investiționale	5 048 425	5 863 641	9 421 185	1 119 174	4 778 196	342 583	-	26 573 204
Alte active	1 734	-	-	-	-	-	-	1 734
Total active financiare	28 975 971	9 055 829	9 652 256	1 361 315	5 644 115	12 102 491	4 164 267	70 956 244
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	23 748 867	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	9 038 494	-	-	105 812	147 682	-	-	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	19 715 061	-	-	-	-	-	-	19 715 061
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	6 298 721	-	-	-	-	-	-	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	301 628	184 070	476 650	913 564	1 329 188	545 384	4 126 302	7 876 786
Alte obligațiuni	144 699	-	-	-	-	-	-	144 699
Total obligațiuni financiare	35 498 603	184 070	476 650	1 019 376	1 476 870	545 384	27 875 169	67 076 122
Decalaj	(6 522 632)	8 871 759	9 175 606	341 939	4 167 245	11 557 107	(23 710 902)	3 880 122

*Urmare a reclasificării și divizării activelor și datoriiilor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor și datoriiilor financiare în funcție de scadența contractuală, la 31 decembrie 2018, din suma activelor au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare", și din suma "Alte obligațiuni" au fost excluse datoriile nefinanciare.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4 Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată analiza obligațiunilor financiare totale, inclusiv sumele dobânzilor viitoare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2019. Sumele aferente obligațiunilor viitoare au fost calculate utilizând datele disponibile la 31 decembrie 2019 (cursul oficial al leului moldovenesc, ratele dobânzilor la instrumentele monetar-creditar, etc.).

31 decembrie 2019	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	25 852 674	25 852 674
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	7 718 574	-	35 747	97 157	65 590	-	-	7 917 068
Disponibilități ale băncilor	20 984 871	-	-	-	-	-	-	20 984 871
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	5 407 450	-	-	-	-	-	-	5 407 450
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	308 762	193 027	453 197	787 477	793 278	711 761	4 115 686	7 363 188
Obligațiuni privind leasingul operațional	462	462	925	1 720	1 272	-	-	4 841
Alte obligațiuni	186 183	-	-	-	-	-	-	186 183
Total obligațiuni financiare	34 606 302	193 489	489 869	886 354	860 140	711 761	29 968 360	67 716 275
31 decembrie 2018								
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	23 748 867	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	9 048 597	-	7 963	119 435	162 748	-	-	9 338 743
Disponibilități ale băncilor	19 735 878	-	-	-	-	-	-	19 735 878
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	6 306 075	-	-	-	-	-	-	6 306 075
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	318 935	200 523	506 656	960 666	1 403 282	577 878	4 126 302	8 094 242
Alte obligațiuni**	144 699	-	-	-	-	-	-	144 699
Total obligațiuni financiare	35 554 184	200 523	514 619	1 080 101	1 566 030	577 878	27 875 169	67 368 504

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creșterea Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – iunie 2021 dobânzile aferente nu se calculează.

** Urmare a reclassificării și divizării datorilor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea obligațiunilor financiare în funcție de scadența contractuală, la 31 decembrie 2018, din suma "Alte obligațiuni" au fost excluse datorile nefinanciare.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, chiar dacă aceste schimbări sunt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

Riscul de piață aferent portofoliului de valori mobiliare investiționale este gestionat și monitorizat în baza metodologiei valorii expuse la Risc (VaR), care reprezintă interdependența între variabilele riscului. Banca aplică lunar metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor pe care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări ale condițiilor pieței.

Rezultatul evaluării riscului de piață prin metodologia VaR reprezintă pierderea potențială exprimată în unități monetare pentru portofoliul valorilor mobiliare în valută străină cu un grad de confidență de 95% și pentru o perioadă ulterioară de o lună. Acest calcul este furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg.

Valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină este prezentată după cum urmează:

	Evalueate la cost amortizat		Evalueate la valoarea justă prin alte AERG		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 31 decembrie 2019	52 398	3 045	21 083	1 225	73 481	4 270	0,25
La 31 decembrie 2018	71 341	4 162	16 681	973	88 022	5 135	0,33

Cu toate că metodologia VaR este unul din instrumentele de bază pentru evaluarea riscului de piață, estimările pe care se bazează metodologia VaR conțin anumite limitări, după cum este expus mai jos.

- Calculele se efectuează lunar, pentru luna viitoare, luând în considerație portofoliul de la finele lunii de raportare, asumând că nu vor fi efectuate tranzacții.
- Se asumă cu probabilitate de 95% că pierderile nu vor depăși nivelul pierderilor calculate. Astfel, există o probabilitate nesemnificativă de 5% că pierderile efective vor depăși sumele estimate conform metodologiei VaR.
- Calculul se efectuează prin utilizarea datelor istorice astfel încât metodologia ar putea să nu identifice toate rezultatele posibile, în special rezultatele situațiilor excepționale.
- Rezultatul metodologiei VaR depinde de volatilitatea pieței.

Limitările metodologiei VAR se aplică pentru întreg portofoliul valorilor mobiliare în valută străină.

Luând în considerație faptul că metoda VaR arată pierderea maximă cu o anumită probabilitate de realizare (95%), Banca utilizează și un alt indicator de estimare a riscului de piață și anume CVaR, care estimează media pierderilor mai mari decât cele acoperite de gradul de confidență al VaR.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

Astfel, la data de 31 decembrie 2019, valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină, calculată prin utilizarea CVaR este prezentată după cum urmează:

	Evaluat la cost amortizat		Evaluat la valoarea justă prin AERG		Total		Pondere în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 31 decembrie 2019	74 803	4 347	29 823	1 733	104 626	6 080	0,35
La 31 decembrie 2018	100 311	5 852	23 679	1 381	123 990	7 233	0,46

4.4.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului ratei dobânzii pe piață.

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină, cât și asupra fluxului de mijloace bănești în viitor.

Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează prețul acestor active.

Totodată, în rezultatul fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale Băncii.

La gestionarea riscului ratei dobânzii cauzat de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale Bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele la Situațiile financiare consolidate referitoare la aceste componente.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Analiza activelor și obligațiilor financiare la 31 decembrie 2019 în funcție de ratele contractuale și data actualizării ratelor dobânzii acestora este prezentată după cum urmează:

31 decembrie 2019	0-3 Luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt	18 215 111	5 347 228	-	-	-	-	21 470	23 583 809
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	61 961	61 961
Active în organizații financiare internaționale	9 736	-	-	-	-	-	4 110 132	4 119 868
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	179 242	1 650	242 618	2 166 393	933 401	11 421 200	328 498	15 273 002
Credite acordate băncilor și altor persoane	655	3 685	1 008	1 984	5 201	6 711	-	19 244
Valori mobiliare investiționale	7 680 219	5 413 410	10 659 350	2 268 002	2 835 777	-	145 899	29 002 657
Alte active	-	-	-	-	-	-	1 566	1 566
Total active financiare	26 084 963	10 765 973	10 902 976	4 436 379	3 774 379	11 427 911	4 669 526	72 062 107
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	25 852 674	25 852 674
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	3 691 755	-	30 000	89 415	58 267	-	4 023 128	7 892 565
Disponibilități ale băncilor	3 167 541	-	-	-	-	-	17 799 002	20 966 543
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	5 402 974	-	-	-	-	-	-	5 402 974
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2 320 684	92 620	180 575	301 657	106 613	107 089	4 122 322	7 231 560
Obligațiuni privind leasingul operațional	400	406	831	1 604	1 235	-	-	4 476
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	186 183	186 183
Total obligațiuni financiare	14 583 354	93 026	211 406	392 676	166 115	107 089	51 983 309	67 536 975
Decalaj	11 501 609	10 672 947	10 691 570	4 043 703	3 608 264	11 320 822	(47 313 783)	4 525 132

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

31 decembrie 2018*

Active	0-3	3-6	6-12	De la 1	De la 2	Mai mult	Nepurtătoare	Total
	Luni	luni	luni	la 2 ani	la 5 ani	de 5 ani	de dobândă	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Numerar și plasamente pe termen scurt	22 711 600	1 971 411	-	-	-	-	41 031	24 724 042
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	51 533	51 533
Active în organizațiile financiare internaționale	1 970	-	-	-	-	-	4 112 740	4 114 710
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	1 020 831	1 112 326	230 000	240 000	860 000	11 751 200	257 758	15 472 115
Credite acordate băncilor și altor persoane	531	536	1 071	2 141	5 919	8 708	-	18 906
Valori mobiliare investiționale	5 244 666	5 837 991	9 340 180	947 398	4 743 906	342 583	116 480	26 573 204
Alte active	-	-	-	-	-	-	1 734	1 734
Total active financiare	28 979 598	8 922 264	9 571 251	1 189 539	5 609 825	12 102 491	4 581 276	70 956 244
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	23 748 867	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	4 317 658	-	-	105 812	147 682	-	4 720 836	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	15 733 340	-	-	-	-	-	3 981 721	19 715 061
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	6 298 721	-	-	-	-	-	-	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2 699 981	92 517	180 375	360 749	407 815	-	4 135 349	7 876 786
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	144 699	144 699
Total obligațiuni financiare	29 049 700	92 517	180 375	466 561	555 497	-	36 731 472	67 076 122
Decalaj	(70 102)	8 829 747	9 390 876	722 978	5 054 328	12 102 491	(32 150 196)	3 880 122

*Urmare a reclasificării și divizării activelor și datoriilor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor și datoriilor financiare în funcție de ratele dobânzii contractuale, la 31 decembrie 2018, din suma activelor au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare", și din suma "Alte obligațiuni" au fost excluse datoriile nefinanciare.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Aceste active și obligațiuni implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția conturilor curente cu solduri remunerabile care sunt legate de ratele REPO, EONIA, EURIBOR, contului curent la FMI și angajamentele Facilității de Finanțare Extinsă (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI.

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină, de Bancă sunt calculate veniturile/pierderile posibile asumând o majorare/diminuare cu 0,5 p.p. a ratei dobânzii la aceste instrumente.

Conform soldului mediu al depozitelor la vedere și la termen pentru anul 2019, valoarea veniturilor/pierderilor posibile de la majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 0.5 p.p. este după cum urmează:

	MII LEI	MII USD
Anul 2019	+/-110 643	+/-6 429
Anul 2018	+/-122 360	+/-7 138

Sensibilitatea prețului valorilor mobiliare din portofoliul de investiții la modificarea ratelor dobânzii este evaluată aplicând PV01. PV01 este o metodă de cuantificare a riscului ratei dobânzii care constă în determinarea diferenței dintre valoarea de piață a portofoliului valorilor mobiliare și valoarea acestuia calculată în cazul modificării ratelor profitabilității cu 0,01 p.p. O modificare a ratei profitabilității cu 0,01 p.p. duce la modificarea invers proporțională a valorii portofoliului calculată aplicând metoda PV01.

La situația din 31 decembrie 2019 modificarea ratei profitabilității cu 0,01 p.p. duce la modificarea valorii prezente a portofoliului valorilor mobiliare cu 2 416 mii lei sau cu 140 mii USD, ceea ce reprezintă 0,01% din portofoliul valorilor mobiliare (la 31 decembrie 2018: 2 802 mii lei sau cu 163 mii USD, ceea ce reprezintă 0,01% din portofoliul valorilor mobiliare).

4.4.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze ca urmare a modificării cursului oficial al leului moldovenesc.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare Banca deține o poziție valutară lungă. Diminuarea riscului valutar se realizează prin aplicarea politicii de diversificare a portofoliului de investiții.

Structura valutară normativă a portofoliului de investiții este stabilită de către Comitetul executiv al Băncii și are drept scop acoperirea riscului valutar printr-o corespondență adecvată a compoziției valutare a activelor și pasivelor, și printr-un orizont investițional acceptabil pentru deservirea obligațiilor externe curente și implementării politicii valutare a statului.

La data de 31 decembrie 2019 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 65%, euro - 25%, lira sterlină - 10% (la 31 decembrie 2018 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 65%, lira sterlină - 20%, euro - 10%, alte valute - 5%). Ponderea fiecărei valute în portofoliul de investiții al Băncii poate devia în limita de +/- 10 p.p. de la structura valutară normativă.

La fel, sunt permise investiții în alte valute decât cele indicate în structura valutară normativă cu condiția de a nu depăși 5% din rezervele internaționale.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

La 31 decembrie 2019, Banca avea următoarea poziție valutară:

31 decembrie 2019	MDL		USD		EUR		GBP		XDR		Alte valute		Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Active													
Numerar și plasamente pe termen scurt	3 629	7 556 431	10 732 552	5 291 115	-	-	82	23 583 809					
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	61 961	61 961					
Active în organizații financiare internaționale	-	-	-	-	-	-	-	4 119 868					4 119 868
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	15 273 002	-	-	-	-	-	-	-					15 273 002
Credite acordate băncilor și altor persoane	19 244	-	-	-	-	-	-	-					19 244
Valori mobiliare investiționale	-	27 342 617	1 391 758	268 282	-	-	-	29 002 657					
Alte active	1 565	-	1	-	-	-	-	1 566					
Total active financiare	15 297 440	34 899 048	12 124 311	5 559 397	4 119 868	62 043	72 062 107						
Obligațiuni													
Monedă națională în circulație	25 852 674	-	-	-	-	-	-	25 852 674					
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	4 838 339	933 904	2 120 312	-	-	-	10	7 892 565					
Disponibilități ale băncilor	16 479 193	1 263 667	3 223 683	-	-	-	-	20 966 543					
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	5 402 974	-	-	-	-	-	-	5 402 974					
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	5 567	-	-	-	-	-	7 225 993	7 231 560					
Obligațiuni privind leasingul operațional	3 510	-	966	-	-	-	-	4 476					
Alte obligațiuni	157 174	2 127	26 878	3	-	-	-	186 183					
Total obligațiuni financiare	52 739 431	2 199 698	5 371 839	3	7 225 993	11	67 536 975						
Decalaj	(37 441 991)	32 699 350	6 752 472	5 559 394	(3 106 125)	62 032	4 525 132						

La situația din 31 decembrie 2019, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 61 961 mii lei, lei românești – 38 mii lei, coroane norvegiene – 21 mii lei, franci elvețieni – 7 mii lei, ruble rusești – 4 mii lei și coroane daneze – 1 mii lei.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	Alte valute MII LEI	Total MII LEI
31 decembrie 2018*							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt	440	11 022 250	8 386 713	5 314 573	-	66	24 724 042
Aur monetar	-	-	-	-	-	51 533	51 533
Active în organizațiile financiare internaționale	-	-	-	-	4 114 710	-	4 114 710
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	15 472 115	-	-	-	-	-	15 472 115
Credite acordate băncilor și altor persoane	18 906	-	-	-	-	-	18 906
Valori mobiliare investiționale	-	24 420 502	1 894 365	258 337	-	-	26 573 204
Alte active	1 234	1	499	-	-	-	1 734
Total active financiare	15 492 695	35 442 753	10 281 577	5 572 910	4 114 710	51 599	70 956 244
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	23 748 867	-	-	-	-	-	23 748 867
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	5 723 711	715 208	2 853 069	-	-	-	9 291 988
Disponibilități ale băncilor	16 155 252	1 073 758	2 486 051	-	-	-	19 715 061
CertIFICATE emise de Banca Națională a Moldovei	6 298 721	-	-	-	-	-	6 298 721
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	21 339	-	-	-	7 855 447	-	7 876 786
Alte obligațiuni	134 914	6 814	2 969	2	-	-	144 699
Total obligațiuni financiare	52 082 804	1 795 780	5 342 089	2	7 855 447	-	67 076 122
Decalaj	(36 590 109)	33 646 973	4 939 488	5 572 908	(3 740 737)	51 599	3 880 122

La situația din 31 decembrie 2018, alte valute sunt reprezentate de aur monetar - 51 533 mii lei, coroane norvegiene - 21 mii lei, lei românești - 20 mii lei, franci elvețieni - 19 mii lei, ruble rusești - 4 mii lei și coroane daneze - 2 mii lei.

*Urmare a reclassificării și divizării activelor și datorțiilor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor și datorțiilor financiare în funcție de poziția valutară, la 31 decembrie 2018, din suma activelor au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare", și din suma "Alte obligațiuni" au fost excluse datorțiile nefinanciare.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Pentru a estima riscul valutar aferent activelor și obligațiunilor în valută străină, sunt calculate veniturile/pierderile nerealizate posibile, asumând o deviere de +/-10% a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele în care aceste active și obligațiuni sunt denominate.

Conform situației la 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018, respectiv, valoarea impactului posibil asupra profitului și capitalului Băncii este evaluată după cum urmează:

	31 decembrie 2019		31 decembrie 2018	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
	Profit	Capital	Profit	Capital
MDL față de USD	+/-3 269 965	+/-3 269 965	+/-3 364 726	+/-3 364 726
MDL față de EUR	+/-675 344	+/-675 344	+/-494 338	+/-494 338
MDL față de GBP	+/-555 939	+/-555 939	+/-557 291	+/-557 291
MDL față de XDR	-/+310 338	-/+310 338	-/+374 074	-/+374 074
MDL față de alte valute	+/-7	+/-7	+/-7	+/-7

În cazul aprecierii MDL față de valutele respective se generează pierderi nerealizate și viceversa, în cazul depreciării se generează venituri nerealizate, excepție fiind XDR, pentru care aprecierea MDL față de XDR generează venituri nerealizate, iar deprecierea generează pierderi nerealizate.

5. Numerar și plasamente pe termen scurt

	31 decembrie	31 decembrie
	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Conturi în monedă națională	3 629	440
Numerar în valută străină	591	530
Conturi Nostro	2 147 672	2 214 599
Depozite la termen în valută străină	21 431 917	22 508 473
	23 583 809	24 724 042

Numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci nu include numerarul în monedă națională aflat în casa Băncii, fiind diminuată cu suma respectivă și poziția „Monedă națională în circulație” (Nota 15). Acest mod de prezentare a numerarului este considerat adecvat ținând cont de calitatea Băncii de emitent a monedei naționale.

La finele perioadei de gestiune mijloacele de pe conturile Nostro sunt menținute la instituții financiare cu ratingul¹ „AAA” – 98,87%, „AA” – 0,90%, „A+” – 0,21% și „A-” – 0,02% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 96,23%, „AA” – 3,38%, „A+” – 0,13%, „A-” – 0,24% și „BBB” – 0,02%). La finele perioadei de gestiune depozitele la termen în valută străină au fost plasate la instituții financiare cu ratingul¹ „AAA” – 28,02%, „AA” – 39,27%, „A+” – 22,61% și „A” – 10,10% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 39,23%, „AA” – 28,69%, „A+” – 11,51% și „A” – 20,57%). La 31 decembrie 2019 din totalul depozitelor la termen în valută străină soldul celor cu scadența mai mare de 3 luni de la data achiziționării, inclusiv dobânzile aferente, constituie 8 520 829 mii lei (la 31 decembrie 2018: 8 438 641 mii lei). La 31 decembrie 2019, din totalul depozitelor la termen în valută străină soldul depozitelor overnight, inclusiv dobânda aferentă, este de 10 792 978 mii lei (la 31 decembrie 2018: 8 829 463 mii lei).

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

6. Aur monetar

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	61 961	51 533
	61 961	51 533

Aurul monetar reprezintă cantitatea de 74 133,48 grame aur pur (31 decembrie 2018 – 74 133,48 grame de aur pur), sub formă de lingouri de calitate Good Delivery (în conformitate cu cerințele London Bullion Market Association).

Variația înregistrată pe parcursul perioadei de gestiune reprezintă reevaluarea valorii aurului efectuată pe parcursul perioadei de gestiune la prețul stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul $P_{Au\ USD}$ fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd.

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Active		
Cota Republicii Moldova la FMI	4 110 118	4 112 734
Cont curent la FMI	9 750	1 976
Total active în FMI	4 119 868	4 114 710
Obligațiuni		
Cont 1	4 109 999	4 112 615
Cont 2	120	120
Total disponibilități ale FMI	4 110 119	4 112 735
Credite acordate de FMI	3 115 875	3 750 484
Alte organizații internaționale	5 566	13 567
	7 231 560	7 876 786

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca acționează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă. Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, revizuită conform Revizuirii Generale a Cotelor. Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocație a XDR.

Cota FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat FMI de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre. Valoarea cotei determină puterea de vot în deciziile FMI, valoarea contribuției financiare a membrului FMI, valoarea finanțării pe care un membru o poate obține în cazul problemelor balanței de plăți și valoarea alocațiilor de Drepturi Speciale de Tragere (XDR) pe care un membru le primește atunci când acestea sunt alocate.

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr. 1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr. 1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răscumpărări de XDR), iar Contul nr. 2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

La 11 mai 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la FMI prin care a fost aprobată majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova ("cotei") la FMI de la 123,2 milioane XDR până la 172,5 milioane XDR. La data de 18 decembrie 2015, Congresul SUA a acceptat majorarea capitalului Fondului Monetar Internațional în cadrul celei de-a 14-a Revizuire Generală a Cotelor, fapt care a permis intrarea în vigoare a Hotărârii FMI pe acest subiect. Astfel, la data de 17 februarie 2016, cota de subscripție a Republicii Moldova la FMI a fost majorată cu 49,3 milioane XDR, până la 172,5 milioane XDR.

Variația cotei înregistrată pe parcursul perioadei de gestiune reprezintă reevaluarea valorii cotei în XDR la cursul de schimb valutar al leului moldovenesc stabilit de către Fondul Monetar Internațional la finele perioadei de gestiune.

Sumele incluse în Bilanțul contabil în cadrul articolului „Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de Bancă de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în Bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul în lei la finele perioadei de gestiune.

La 31 decembrie 2019 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente ECF – 36 832 mii XDR (la 31 decembrie 2018 – 47 508 mii XDR).
- Angajamente EFF – 93 707 mii XDR (la 31 decembrie 2018 – 109 560 mii XDR).

Facilitatea de creditare extinsă (ECF, anterior PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor care întrunesc criteriile de eligibilitate aprobate de către FMI pentru finanțarea concesională. FMI a acordat credite în cadrul ECF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5,5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0,25% pe an. În conformitate cu decizia Consiliului Directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – iunie 2021 dobânzile aferente facilității ECF nu se calculează.

Facilitatea de finanțare extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi acordate membrilor pentru finanțarea deficitului balanței de plăți. FMI acordă credite în cadrul EFF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 4,5 ani. Rata dobânzii pentru acest tip de credite este variabilă și este stabilită săptămânal de către FMI. Pentru perioada de gestiune încheiată la 31 decembrie 2019, rata medie a constituit 2,0% anual (la 31 decembrie 2018: 1,94%).

Urmare semnării la data de 7 noiembrie 2016 a Memorandumului cu FMI, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a primit în anul 2019 o tranșă a creditului în cadrul facilității EFF în sumă de 18 369 mii USD (echivalentul a 13 400 mii XDR) și o tranșă a creditului în cadrul facilității ECF în sumă de 9 143 mii USD (echivalentul a 6 700 mii XDR) pentru finanțarea deficitului bugetului de stat. Totodată, în perioada de gestiune, Banca a primit o tranșă a creditului în cadrul facilității EFF în sumă de 12 337 mii USD (echivalentul a 9 000 mii XDR) și o tranșă a creditului din facilitățile ECF în sumă de 6 141 mii USD (echivalentul a 4 500 mii XDR).

Împrumuturile atrase prin semnarea memorandumului cu FMI din 7 noiembrie 2016 pentru facilitatea EFF de 86 300 mii XDR și ECF de 43 100 mii XDR (cu data expirării sau anulării 6 noiembrie 2019), au fost aprobate prin Legea Nr. 250 și Legea Nr. 251 privind atragerea împrumutului de stat din partea FMI. La 20 septembrie 2019, Consiliul Directorilor executivi al FMI a decis prelungirea termenului debursărilor ECF și EFF până la 20 martie 2020.

La primirea facilității acordate din Contul resurselor generale ale FMI (EFF), Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a emis o cambie în monedă națională în favoarea FMI, transmisă spre păstrare în tezaurul Băncii.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Valoarea creditelor și finanțărilor primite de Republica Moldova de la FMI, alocate pe instituțiile destinatare ale finanțărilor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Sold 31.12.2018	Rambursări	Încasări	Sold 31.12.2019
	MII XDR	MII XDR	MII XDR	MII XDR
Banca Națională a Moldovei	157 068	40 029	13 500	130 539
Ministerul Finanțelor al RM	199 214	19 000	20 100	200 314
Credite și alte finanțări de la FMI	356 282	59 029	33 600	330 853
<i>inclusiv pe facilități:</i>				
Banca Națională a Moldovei	109 560	24 853	9 000	93 707
Ministerul Finanțelor al RM	18 900	-	13 400	32 300
EFF	128 460	24 853	22 400	126 007
Banca Națională a Moldovei	47 508	15 176	4 500	36 832
Ministerul Finanțelor al RM	62 600	19 000	6 700	50 300
ECF	110 108	34 176	11 200	87 132
Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-
Ministerul Finanțelor al RM	117 714	-	-	117 714
Alocări XDR	117 714	-	-	117 714

Valoarea totală netrasă din facilitățile EFF și ECF (partea Băncii și a Ministerului Finanțelor) alocate prin memorandumul din 7 noiembrie 2016 reprezintă la 31 decembrie 2019 - 9 600 mii XDR (EFF) și 4 800 mii XDR (ECF) (31 decembrie 2018: EFF -32 000 mii XDR, ECF: 16 000 mii XDR).

Alocările de XDR reprezintă alocările generale de rezerve în XDR efectuate de către FMI în august 2009 și alocările speciale distribuite de FMI în septembrie 2009 în temeiul Amendamentului IV la statutul FMI.

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenilor de plată ale principalului și dobânzii aferente creditelor primite de la FMI.

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova

Poziția „Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova” din Bilanțul contabil consolidat include trei categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	12 851 200	13 081 200
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	149 058	149 843
Amortizarea la rata efectivă a dobânzii	151 427	107 915
Valori mobiliare de stat derivate din garanții de stat evaluate la cost amortizat	13 151 685	13 338 958
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	2 073 933	2 157 145
Scont la valorile mobiliare de stat	(1 488)	(23 988)
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	27 773	-
Valori mobiliare de stat evaluate la cost amortizat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior	2 100 218	2 133 157
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	20 859	-
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	240	-
Valori mobiliare de stat evaluate la cost amortizat deținute de DCU în portofoliul de investiții	21 099	-
	15 273 002	15 472 115

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova (continuare)

Valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat au fost emise conform Legii Nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015 și transmise Băncii Naționale la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat purtătoare de dobândă (cupon) cu valoarea nominală de 13 341 200 mii lei.

Această sumă reprezintă soldul integral al creditelor de urgență acordate de Bancă pentru "Banca de Economii" S.A., BC "Banca Socială" S.A. și B.C."Unibank" S.A., care nu au fost rambursate la data emisiunii acestor obligațiuni de stat. Obligațiunile de stat în portofoliul Băncii sunt evaluate la cost amortizat, Banca având intenția de a încasa fluxurile contractuale. Obligațiunile de stat sunt emise pe termene de până la 25 de ani, cu rate fixe a dobânzii (rata nominală de 1,4% și 5,3%), rata efectivă a dobânzii portofoliului de obligațiuni fiind de 5% care reprezenta valoarea justă la data recunoașterii inițiale.

Tranzacționarea de către Bancă pe piața secundară a acestor obligațiuni de stat e limitată la 40% din volumul de obligațiuni de stat transmise Băncii de către Ministerul Finanțelor. Pe parcursul anului 2019, Banca nu a tranzacționat aceste obligațiuni pe piața secundară (2018: 0 lei).

Considerând modalitatea de structurare a emisiunii de obligațiuni de stat derivate din garanțiile de stat conform Legii nr. 235/2016 în portofoliu cu caracteristici similare de scop, încheiere, rată a dobânzii efective agreeate per portofoliu, modalitate de gestionare a instrumentelor în portofoliu și prevederile privind posibilități de tranzacționare și răscumpărare, portofoliul de obligațiuni de stat a fost recunoscut drept un instrument financiar hibrid în temeiul SIRF 9 cu recunoașterea veniturilor din dobânzi asupra instrumentului hibrid conform metodei ratei efective a dobânzii de 5%, amortizarea acesteia la rata efectivă a dobânzii fiind recunoscută în componenta "*Amortizarea la rata efectivă a dobânzii*".

Valorile mobiliare de stat evaluate la cost amortizat au fost emise și transmise în portofoliul Băncii sub formă de bonuri de trezorerie ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la Bancă pe parcursul anilor precedenți. Aceste valori mobiliare sunt evaluate la cost amortizat. Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență, au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost transmise Băncii.

Pe parcursul anului 2019, a fost efectuată reemisiunea valorilor mobiliare de stat ajunse la scadență sub formă de Bonuri de trezorerie pe termen de 364 zile la rata efectivă a dobânzii 6,59% în volum de 160 400 mii lei la prețul de cumpărare și sub formă de Obligațiuni de stat cu rata fixă a dobânzii pe termen de 2 ani în sumă de 1 902 992 mii lei la valoarea nominală, rata efectivă medie ponderată a dobânzii constituind 6,32%.

Valorile mobiliare de stat, disponibile în portofoliul Băncii, sunt unul din instrumentele monetare la care Banca poate apela în orice moment în scopul realizării politicii monetare.

Valorile mobiliare de stat evaluate la cost amortizat sunt deținute de DCU în portofoliul său investițional în scopul colectării de numerar și poartă o rată a dobânzii fixă cuprinsă între 4,63 % și 6,99 % (la 31 decembrie 2018, DCU nu deținea valori mobiliare de stat).

Aplicând metoda pierderilor de credit din depreciere așteptată, prin metodologiile interne și scenariile privind probabilitățile de depreciere asociate portofoliilor de valori mobiliare de stat în relație cu Banca în calitate de Bancă centrală a statului, Banca a constatat lipsa indicatorilor de depreciere așteptată la data de 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018. Considerând metodologia de determinare a pierderilor așteptate ca rezultat ponderat al unor scenarii de default și estimări, precum și factori calitativi și cantitativi ai scenariilor, Banca a estimat un efect al scenariilor de depreciere estimate ca fiind nesemnificativ și rezultatele nemateriale. În rezultat, constatând efectul nematerial al estimărilor, Banca nu a înregistrat pierderi din deprecierea așteptată în privința valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova din portofoliul Băncii.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

9. Credite acordate băncilor și altor persoane

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Credite acordate altor persoane	19 244	18 906
	19 244	18 906

La situația din 31 decembrie 2019 valoarea garanțiilor depuse ca asigurare a rambursării creditelor acordate altor persoane și a dobânzilor aferente constituie 33 944 mii lei (la 31 decembrie 2018: 32 486 mii lei).

Creditele acordate includ soldul creditelor acordate altor persoane, ajustate cu dobânda calculată la aceste credite.

Pe parcursul anului 2019 și anului 2018 nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor, urmare a riscului de credit redus, asigurărilor disponibile și indicatorilor de probabilitate și pierderi istorice nemateriale.

10. Valori mobiliare investiționale

Poziția „Valori mobiliare investiționale” din Bilanțul contabil include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG	23 189 935	20 261 832
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	23 189 935	20 193 747
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	68 085
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat	5 812 722	6 311 372
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	5 812 722	6 311 372
Total valori mobiliare investiționale	29 002 657	26 573 204

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG deținute de Bancă sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și cele emise de instituții supranaționale.

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	23 189 935	20 193 747
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	23 038 274	20 225 743
Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	133 454	(27 011)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare	18 207	(4 985)
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	68 085
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	-	68 571
Ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	-	(486)
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG	23 189 935	20 261 832

10. Valori mobiliare investiționale (continuare)

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, sunt reevaluate lunar și poartă o rată efectivă a dobânzii fixă cuprinsă între 0,12% și 2,76% anual (la 31 decembrie 2018: 0,004% și 2,88% anual), cu excepția valorilor mobiliare cu valoare nominală de 28 500 mii USD (echivalent în lei – 490 465 mii lei) care au o rată a dobânzii flotantă ce se modifică trimestrial și a unei valori mobiliare cu valoare nominală de 2 000 mii USD (echivalent în lei 34 419 mii lei) care are o rată a dobânzii flotantă ce se modifică săptămânal. Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG includ și dobânda acumulată, prezentată în categoria *Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare*, care la 31 decembrie 2019 constituie 98 873 mii lei (la 31 decembrie 2018: 63 369 mii lei).

La 31 decembrie 2019 ponderea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu ratingul „AAA” constituie 86,17%, iar a celor cu ratingul „AA+” – 12,58%, și „AA-” – 1,25% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 93,37%, „AA+” – 3,58%, „AA” – 0,76% și „AA-” – 2,29%).

În perioada de gestiune au fost vândute și au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu valoarea nominală totală 1 861 751 mii USD și 11 400 mii EUR (în anul 2018: 1 545 205 mii USD și 16 510 mii EUR). Totodată, în perioada de gestiune au fost procurate valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu valoarea nominală totală de 2 029 688 mii USD (în anul 2018: 1 846 365 mii USD).

Conform Acordului de consultanță și management investițional încheiat între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Bancă, BIRD este consultantul și mandatarul Băncii pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20% din rezervele valutare ale Băncii. Investițiile în cadrul acestui program sunt efectuate în valori mobiliare în USD emise de Trezoreria SUA, agenții guvernamentale și supranaționale. Aceste active sunt prezentate în cadrul valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG.

La 31 decembrie 2019 valoarea de bilanț a valorilor mobiliare în valută străină gestionate extern constituie 3 509 899 mii lei (la 31 decembrie 2018: 3 599 361 mii lei), ponderea acestora în rezervele valutare constituind 6,68 % (la 31 decembrie 2018: 7,02%).

Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat reprezintă totalitatea valorilor mobiliare procurate cu intenția de a încasa fluxurile contractuale. Volumul și structura activelor valutare și perspectiva fluxurilor viitoare de mijloace bănești permit menținerea până la scadență a valorilor mobiliare din portofoliul dat. Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an.

La 31 decembrie 2019 ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat în rezervele valutare constituia 11,05 % (la 31 decembrie 2018: 12,30%).

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	5 788 074	6 279 365
Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	24 648	32 007
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat	5 812 722	6 311 372

Valorile mobiliare evaluate la cost amortizat poartă o rată anuală a dobânzii fixă cuprinsă între 1,67% și 3,55% (31 decembrie 2018: 1,38% și 3,55%). La situația din 31 decembrie 2019, ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat cu ratingul „AAA” constituia 81,61%, valorile mobiliare cu ratingul „AA+” constituiau 10,12 %, iar a celor cu ratingul „AA” – 8,27% (la 31 decembrie 2018: „AAA” – 82,79%, „AA+” – 9,49%, „AA” – 7,72%).

În perioada de gestiune au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat cu valoarea nominală totală de 15 000 mii USD și 12 500 mii EUR (în anul 2018: 24 000 mii USD și 10 000 mii GBP). Totodată, în perioada de gestiune, similar anului 2018, nu a fost suplinit portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

11. Investiții în filiale

Banca deține 98,36% în capitalul DCU și desemnează 4 membri din cei 7 membri ai Consiliului de supraveghere al DCU astfel în conformitate cu IFRS 3 deține controlul asupra instituției în calitate de subsidiară a Băncii. DCU fost fondat la 29 martie 2018. Soldurile și tranzacțiile Băncii cu DCU, care au fost eliminate la consolidarea acestor situații financiare se prezintă mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Solduri</i>		
Active		
Investiții în filiale – aport în capitalul filialei în mijloace bănești	24 000	24 000
Alte creanțe pe termen scurt	381	812
	24 381	24 812
Alte obligații		
Contul curent al filialei în Bancă	1 781	23 046
Alte datorii	292	287
	2 073	23 333
	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Tranzacții</i>		
Alte venituri		
Venituri din compensarea cheltuielilor la externalizarea serviciilor IT	1 349	812
	1 349	812
Cheltuieli din dobânzi		
Comisioane din procesarea și decontarea CBN	2 600	1 100
	2 600	1 100
Cheltuieli operaționale		
Comisioane pentru depozitarea valorilor mobiliare de stat	1 007	429
Alte comisioane	26	4
	1 033	433

Banca nu a identificat indicatori de depreciere a investiției sale în filială și nu au fost formate provizioane din deprecierea investiției în filială. Creanțele față de filială au fost clasificate în categoria standard, au fost colectate în termen și nu au fost formate reduceri din pierderi de credit preconizate.

Cheltuielile Băncii cu filiala au fost înregistrate la tarifele standard aprobate de Consiliul de supraveghere al filialei (comisioane) și tarifele aplicate de Bancă pentru obligațiuni similare (dobânzi). Veniturile din compensarea cheltuielilor au fost facturate în scopul compensării costurilor suportate de Bancă aferente activității de prestare a serviciilor de externalizare a serviciilor IT ale filialei.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

12. Active și datorii financiare

Instrumentele financiare ale Băncii constau din numerar și plasamente pe termen scurt, aur monetar, active în organizații financiare internaționale, valori mobiliare, credite acordate băncilor și altor persoane, monedă națională în circulație, disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova și disponibilități ale băncilor, valori mobiliare emise de Banca Națională a Moldovei (certIFICATE emise de BNM), obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale, și alte active și obligațiuni financiare.

Activele financiare ale Băncii sunt evaluate la cost amortizat, cu excepția valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG, aurul monetar și Cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional.

Obligațiunile financiare sunt evaluate la cost amortizat.

Ierarhia valorii juste a instrumentelor financiare

Pentru a păstra consecvența și comparabilitatea evaluărilor la valoarea justă datele de intrare utilizate în tehnicile de evaluare a valorii juste sunt clasificate pe niveluri. În ierarhia valorii juste, nivelul prioritar îl ocupă prețurile cotate (neajustate) pe piețele active pentru active sau datorii identice, iar cel mai scăzut nivel de prioritate este cel al datelor de intrare neobservabile.

În tabelul de mai jos sunt prezentate instrumentele financiare evaluate la valoarea justă ulterior recunoașterii inițiale, grupate în cadrul nivelelor 1-3 în dependență de metoda de evaluare utilizată.

	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2019				
Aur monetar	61 961	-	-	61 961
Cota FMI	-	4 110 118	-	4 110 118
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	23 189 935	-	-	23 189 935
Total	23 251 896	4 110 118	-	27 362 014
31 decembrie 2018				
Aur monetar	51 533	-	-	51 533
Cota FMI	-	4 112 734	-	4 112 734
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	20 261 832	-	-	20 261 832
Total	20 313 365	4 112 734	-	24 426 099

Tehnicile de evaluare includ metoda veniturilor (fluxurilor de numerar actualizate), comparație cu instrumente similare cotate, opțiunea polinomială și alte metode, după caz. Prezumțiile și datele utilizate în tehnicile de evaluare includ ratele dobânzii de referință, marje de risc de credit, alte marje utilizate în estimarea ratelor de actualizare a fluxurilor, prețurile valorilor mobiliare investiționale (sursa: Bloomberg), cotațiile de la cele mai recente licitații ale valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, prețurile de pe piața secundară a valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, ratele de schimb valutar, volatilitățile prognozate și alte corelații.

În determinarea valorii juste a instrumentelor financiare simple (valori mobiliare cotate), Banca utilizează metode recunoscute bazate pe informații disponibile pe piață.

12. Active și datorii financiare (continuare)

Pentru instrumentele mai complexe sau care nu sunt cotate/tranzacționate pe o piață activă, Banca utilizează modele interne bazate pe metode de evaluare internaționale, cu date de intrare care sunt derivate din cotații de piață sau rate de dobânzi care sunt determinate pe bază de prezumpții. Valorile juste obținute în rezultatul aplicării modelelor interne sunt ajutate la diverși factori, precum riscul de lichiditate (pentru instrumentele fără o piață activă, lipsă de tranzacții, etc.), riscul de credit/contrapărții sau incertitudini ale modelului, factori care ar fi considerați de o parte terță în determinarea prețului unei tranzacții. Datele de intrare și rezultatele modelelor sunt calibrate, iar conducerea își aplică judecata expres pentru a selecta rezultatul cel mai relevant din intervalul valorilor oferite de modelele de evaluare.

În determinarea și validarea valorilor juste, Banca asigură implementarea procedurilor sistemului de control intern: verificarea datelor sursă ale valorilor de piață (cotații exportate și validate de back-office), recalcularea rezultatelor modelelor de evaluare, aprobarea procedurilor de evaluare și modificărilor în procedură, analiza și verificarea variațiilor în rezultatele metodelor etc.

Clasificarea instrumentelor financiare și instrumente financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă

Toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în Bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste.

Conducerea Băncii, în urma analizelor făcute, consideră că datorită termenului scurt al plasamentelor în bănci, scopului și naturii specifice al creditelor acordate și creanțelor, care nu sunt înregistrate la valoarea justă în Situațiile financiare consolidate, valoarea justă a acestora nu este semnificativ diferită de valoarea cu care sunt înregistrate în Bilanțul contabil.

Deasemenea, conducerea consideră că valorile la care sunt înregistrate obligațiunile Băncii în Bilanțul contabil aproximează valoarea justă a acestora datorită termenului scurt pentru care sunt plasate sau datorită tipului de tranzacții specifice unei bănci centrale și pentru care nu există o piață distinctă sau modele de evaluare care să estimeze credibil valoarea justă.

Toate activele financiare ale Băncii sunt clasificate în modelul de afaceri pentru colectarea fluxurilor contractuale, cu excepția portofoliului de valori mobiliare investiționale care este deținut pentru colectarea fluxurilor și tranzacționare. Toate instrumentele de datorie deținute în portofoliul Băncii sunt pasibile testului privind plățile de principal și dobândă, inclusiv instrumentele deținute de către Bancă cu rate flotante, indexate la rata inflației (valori mobiliare investiționale) și valorile mobiliare cu clauze de răscumpărări anticipate. Instrumentele de capital în cota Republicii Moldova la Fondul monetar internațional a fost desemnată la modelul de afaceri și clasificarea la valoarea justă prin AERG.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

12. Active și datorii financiare (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată reconcilierea dintre elementele din Bilanțul contabil și categoriile de instrumente financiare și valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare ale Băncii.

31 decembrie 2019

	Nota	Valoarea justă prin AERG		Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital		Cost amortizat	Total valoarea contabilă		Valoarea Justă		
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Active											
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	-	-	-	-	23 583 809	23 583 809	23 583 809	23 583 809	23 583 809	
Aur monetar	6	-	-	61 961	-	-	61 961	61 961	61 961	61 961	
Active în organizații financiare internaționale	7	-	-	4 110 118	-	-	4 110 118	4 110 118	4 110 118	4 110 118	
-Evaluare la valoarea justă		-	-	-	-	9 750	9 750	9 750	9 750	9 750	
-Evaluare la cost amortizat		-	-	-	-	15 273 002	15 273 002	15 273 002	15 273 002	15 273 002	
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Credite acordate băncilor și altor persoane	9	-	-	-	-	19 244	19 244	19 244	19 244	19 244	
Valori mobiliare investiționale:	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-Evaluare la valoarea justă		23 189 935	-	-	-	-	23 189 935	23 189 935	23 189 935	23 189 935	
-Evaluare la cost amortizat		-	-	-	-	5 812 722	5 812 722	5 812 722	5 812 722	5 812 722	
Alte active	14	-	-	-	-	1 566	1 566	1 566	1 566	1 566	
Total active financiare		23 189 935	4 172 079	4 172 079	4 172 079	44 700 093	44 700 093	72 062 107	72 062 107	72 213 595	
Obligațiuni											
Monedă națională în circulație	15	-	-	-	-	25 852 674	25 852 674	25 852 674	25 852 674	25 852 674	
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	16	-	-	-	-	7 892 565	7 892 565	7 892 565	7 892 565	7 892 565	
Disponibilități ale băncilor	17	-	-	-	-	20 966 543	20 966 543	20 966 543	20 966 543	20 966 543	
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	18	-	-	-	-	5 402 974	5 402 974	5 402 974	5 402 974	5 402 974	
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	-	-	7 231 560	7 231 560	7 231 560	7 231 560	7 231 560	
Obligațiuni privind leasingul operațional	31	-	-	-	-	4 476	4 476	4 476	4 476	4 476	
Alte obligațiuni	19	-	-	-	-	186 183	186 183	186 183	186 183	186 183	
Total obligațiuni financiare		-	-	-	-	67 536 975	67 536 975	67 536 975	67 536 975	67 536 975	

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

12. Active și datorii financiare (continuare)

31 decembrie 2018*	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorii	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital	Cost amortizat	Total valoarea contabilă	Valoarea justă
Active						
	5	-	-	24 724 042	24 724 042	24 724 042
	6	-	51 533	-	51 533	51 533
	7	-	4 112 734	-	4 112 734	4 112 734
	8	-	-	1 976	1 976	1 976
	9	-	-	15 472 115	15 472 115	15 470 126
	10	-	-	18 906	18 906	18 906
	14	20 261 832	-	6 311 372	20 261 832	20 261 832
		20 261 832	4 164 267	1 734	70 956 244	71 027 096
Total active financiare						
Obligațiuni						
	15	-	-	23 748 867	23 748 867	23 748 867
	16	-	-	9 291 988	9 291 988	9 291 988
	17	-	-	19 715 061	19 715 061	19 715 061
	18	-	-	6 298 721	6 298 721	6 298 721
	7	-	-	7 876 786	7 876 786	7 876 786
	19	-	-	144 701	144 701	144 701
		-	-	67 076 124	67 076 124	67 076 124
Total obligațiuni financiare						

*Urmare a reclasificării și divizării activelor și datoriilor financiare de cele nefinanciare începând cu anul 2019, pentru asigurarea comparabilității cu perioada precedentă de raportare, din tabelul privind repartizarea activelor și datoriilor financiare în funcție metoda de evaluare, la 31 decembrie 2018, din suma activelor au fost excluse activele nefinanciare din categoria "Alte active financiare", și din suma "Alte obligațiuni" au fost excluse datoriile nefinanciare.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

13. Imobilizări corporale și necorporale

	Terenuri, clădiri și construcții similare	Echipamente și alte imobilizări corporale	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2019	63 602	164 006	1 327	111 555	7 472	347 962
Intrări	6 179	-	4 324	81	8 774	19 358
Transferuri	-	4 719	(4 719)	11 001	(11 001)	-
Ieșiri	(1 186)	(5)	-	(4 723)	-	(5 914)
La 31 decembrie 2019	68 595	168 720	932	117 914	5 245	361 406
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2019	31 350	112 927	-	72 978	-	217 255
Amortizarea	3 696	15 278	-	11 693	-	30 667
Ieșiri	(1 186)	(5)	-	(4 723)	-	(5 914)
La 31 decembrie 2019	33 860	128 200	-	79 948	-	242 008
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2019	32 252	51 079	1 327	38 577	7 472	130 707
La 31 decembrie 2019	34 735	40 520	932	37 966	5 245	119 398
Cost						
La 1 ianuarie 2018	63 571	154 960	2 965	95 157	5 065	321 718
Intrări	-	-	7 590	-	23 172	30 762
Transferuri	31	9 197	(9 228)	20 765	(20 765)	-
Ieșiri	-	(151)	-	(4 367)	-	(4 518)
La 31 decembrie 2018	63 602	164 006	1 327	111 555	7 472	347 962
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2018	29 352	97 419	-	64 698	-	191 469
Amortizarea	1 998	15 659	-	12 647	-	30 304
Ieșiri	-	(151)	-	(4 367)	-	(4 518)
La 31 decembrie 2018	31 350	112 927	-	72 978	-	217 255
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2018	34 219	57 541	2 965	30 459	5 065	130 249
La 31 decembrie 2018	32 252	51 079	1 327	38 577	7 472	130 707

Intrările și ieșirile de terenuri, clădiri și construcții similare pentru perioada de gestiune reprezintă înregistrarea și amortizarea activului aferent dreptului de utilizare deținut în baza contractului de leasing operațional.

Imobilizările necorporale includ softuri, aplicații și licențe achiziționate și dezvoltate intern, inclusiv soluțiile pentru Registrul Riscului de credit, DCU, Soluția pentru eficientizarea procesului de licențiere și notificare. Intrările pe parcursul perioadei de raportare reprezintă adiții de imobilizări necorporale de la terțe părți.

La 7 martie 2019, prin Hotărârea de Guvern *cu privire la aprobarea listei terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice*, terenurile proprietate publică aflate în gestiunea Băncii și înregistrate în Bilanțul contabil al Băncii în valoare de 8 636 mii lei urmează a fi transmise Agenției Proprietății Publice, ulterior efectuării înregistrărilor în Registrul bunurilor imobile de executanții de lucrări cadastrale.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

14. Alte active

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Active financiare</i>		
Alte creanțe	1 566	1 734
	1 566	1 734
<i>Active nefinanciare</i>		
Avansuri acordate	94	4 006
Cheltuieli anticipate	4 128	2 968
Materiale și mărfuri	1 914	2 120
	6 136	9 094
<i>Minus:</i>		
reduceri pentru stocurile cu rulaj lent	(55)	(54)
reduceri pentru pierderi din creanțele depreciate	(5)	(5)
	7 642	10 769

Urmare a deciziei de divizare a categoriei "Alte active" în active financiare și active nefinanciare, întru respectarea principiului comparabilității cu perioada precedentă, avansurile acordate terților au fost reclasificate în categoria activelor nefinanciare.

Descifrarea altor creanțe prezentate în categoria activelor financiare este prezentată mai jos:

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Creanțe aferente comisioanelor SAPI (<i>inclusiv creanțele depreciate provizionate</i>)	1 128	944
Creanțe aferente comisioanele privind deservirea hârtiilor de valoare	355	285
Alte creanțe la terți, inclusiv sume încasate în curs de clarificare	83	505
	1 566	1 734

Toate creanțele au fost colectate până la autorizarea acestor situații financiare consolidate. Sumele încasate în curs de clarificare la 31 decembrie 2019 constituie 1 mii lei (31 decembrie 2018: 498 mii lei) și au fost returnate plătitorului conform destinației.

Avansurile acordate la 31 decembrie 2019 includ plăți în avans pentru servicii ce au fost prestate pe parcursul lunii ianuarie 2020 (la 31 decembrie 2018: 3 897 mii lei avans pentru producerea monedei naționale și 58 mii lei alte avansuri pentru servicii ce au fost prestate în perioada imediat viitoare).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

15. Moneda națională în circulație

	31 decembrie 2019		31 decembrie 2018	
	Cantitatea MII UNITĂȚI	Valoarea MII LEI	Cantitatea MII UNITĂȚI	Valoarea MII LEI
Bancnote	284 486	25 674 364	283 861	23 602 116
1 MDL	87 610	87 610	90 261	90 261
5 MDL	17 789	88 946	17 175	85 874
10 MDL	19 346	193 459	20 116	201 156
20 MDL	12 485	249 707	12 259	245 171
50 MDL	30 584	1 529 187	32 219	1 610 953
100 MDL	39 702	3 970 212	37 842	3 784 227
200 MDL	66 990	13 397 984	66 777	13 355 304
500 MDL	7 646	3 822 886	5 965	2 982 467
1000 MDL	2 334	2 334 373	1 247	1 246 703
Monede metalice divizionare	865 452	125 192	833 683	120 634
0,01 MDL	71 010	710	71 004	710
0,05 MDL	230 543	11 527	222 777	11 139
0,10 MDL	262 255	26 226	249 990	24 999
0,25 MDL	256 370	64 092	244 678	61 169
0,50 MDL	45 274	22 637	45 234	22 617
Monede metalice în lei și seturi de prezentare	22 971	37 119	8 370	10 482
1 MDL	13 769	13 769	6 400	6 400
2 MDL	8 254	16 508	1 946	3 893
5 MDL	528	2 639	11	56
10 MDL	420	4 203	13	133
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	-	15 999	-	15 635
	-	25 852 674	-	23 748 867

16. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor	3 620 600	3 977 809
Depozite la termen ale Ministerului Finanțelor	257 680	609 952
Disponibilități în valută străină ale Ministerului Finanțelor	2 026 583	2 820 748
Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1 987 702	1 883 479
	7 892 565	9 291 988

Depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor sunt purtătoare de o dobândă variabilă, calculată lunar, reieșind din rata medie a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele în lei moldovenești purtătoare de dobândă atrase la vedere de la persoanele juridice.

Rata dobânzii la depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor la 31 decembrie 2019 a constituit 1,79% (la 31 decembrie 2018: 1,56%).

16. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova (continuare)

Pentru depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor, Banca plătește o dobândă în dependență de termenul depozitului, aplicând rata medie ponderată a dobânzii constituită la valorile mobiliare de stat plasate la ultima licitație pe termenul respectiv. În cazul în care termenul depozitelor este diferit de termenul valorilor mobiliare de stat vândute la ultima licitație, rata dobânzii se determină aplicând metoda interpolării/ extrapolării lineare.

Rata medie ponderată la depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor în sold la 31 decembrie 2019 a constituit 6,23% (la 31 decembrie 2018: 7,11%).

Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova includ disponibilitățile Directoratului Liniei de Credit în cadrul proiectelor de finanțare și mijloacele în valută străină ale Directoratului Liniei de Credit. Disponibilitățile în valută străină și alte disponibilități ale Guvernului nu sunt purtătoare de dobândă.

17. Disponibilități ale băncilor

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii	20 966 543	19 590 013
Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate	-	125 048
	20 966 543	19 715 061

Disponibilitățile băncilor, inclusiv rezervele obligatorii, reprezintă mijloacele din conturile Loro ale băncilor licențiate și băncilor rezidente în proces de lichidare, precum și rezervele obligatorii ale băncilor licențiate la Bancă în lei moldovenești, dolari SUA și euro.

Conform cerințelor regimului rezervelor obligatorii stabilit de Bancă, la situația din 31 decembrie 2019 băncile sunt obligate să mențină rezerve obligatorii în lei moldovenești la nivel de 42,5% și în valute străine (dolari SUA și euro) la nivel de 17% (majorată de la 14% începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii: 16 iulie 2019-15 august 2019) din baza de calcul. Rezervele obligatorii în lei moldovenești se mențin de bănci în conturile Loro la Bancă în medie pe perioada de aplicare, iar rezervele obligatorii în valută străină se reflectă în registrele contabile ale Băncii în contul rezervelor obligatorii în valută străină și sunt înregistrate în conturile Nostro ale Băncii în băncile din străinătate.

În baza art. 17 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională poate remunera rezervele obligatorii menținute de bănci, iar principiile și modul de remunerare se stabilesc prin actele normative ale BNM. Prin urmare, potrivit pct. 48 din Regulamentul cu privire la regimul rezervelor obligatorii, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv nr. 355 din 27 decembrie 2017, Banca Națională plătește dobândă la cota din rezervele obligatorii ce depășesc 5% din pasivele în baza cărora se calculează aceste rezerve. Pentru remunerarea rezervelor obligatorii în lei moldovenești se aplică rata medie la depozitele overnight a Băncii calculată pentru luna respectivă. Începând cu luna mai 2019 rezervele obligatorii în dolari SUA și euro se remunerează la rata de 0,01% potrivit Hotărârii Comitetului executiv nr.139 din 7 mai 2019, anterior fiind aplicată rata medie ponderată la depozitele la vedere cu dobândă atrase de bănci în valută străină, calculată lunar de Bancă în baza rapoartelor lunare privind rata medie la depozitele atrase de bănci (nivelul ratelor de remunerare prezentat în Nota 23).

Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate reprezintă depozitele overnight ale băncilor plasate la Bancă și dobânda calculată pentru aceste depozite. Rata dobânzii aferentă depozitelor overnight ale băncilor la situația din 31 decembrie 2019 a constituit 2,50% (la 31 decembrie 2018: 3,50%).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

18. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Certificate emise de Bancă la preț de vânzare	5 396 068	6 290 398
Scout amortizat la certificatele emise de Bancă	6 906	8 323
	5 402 974	6 298 721

Certificatele BNM reprezintă valori mobiliare vândute băncilor licențiate prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate pe piața monetară. Acestea sunt emise cu scout (rata dobânzii fixă) și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul anului 2019 certificatele Băncii au fost emise preponderent cu scadența de 14 zile (2018: 14 zile).

Rata nominală medie ponderată a dobânzii la certificatele Băncii aflate în circulație la 31 decembrie 2019 a constituit 5,50% (la 31 decembrie 2018: 6,50%), iar rata efectivă a dobânzii a constituit 5,65% (la 31 decembrie 2018: 6,70%).

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenilor de plată ale certificatelor emise de Bancă.

19. Alte obligațiuni

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Datorii financiare</i>		
Obligațiuni față de alte entități – disponibilitățile clienței	147 105	133 401
Obligațiuni față de alte entități - datorii comerciale	29 521	6 132
Obligațiuni privind leasingul operațional	4 476	-
Obligațiuni față de personal	235	211
Alte obligațiuni financiare	9 322	4 955
	190 659	144 699
<i>Datorii nefinanciare</i>		
Datorii nemonetare	8 636	8 636
Venituri amânate din subvenții privind activele	5 179	708
Provizioane aferent concediilor neutilizate	11 257	-
Datorii privind impozitul pe profit	290	-
	25 362	9 344
	216 021	154 043

Disponibilitățile altei cliențe includ conturile bancare ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, persoanelor juridice care desfășoară activitatea de depozitar central de valori mobiliare ca activitate de bază, contul Loro temporar al Centrului casa și decontări din Tiraspol.

Datoriile nemonetare cuprind obligațiunea Băncii privind deținerea terenului – proprietate de stat, primit în folosință, pe teritoriul căruia sunt construite clădirea sediului (inclusiv anexele clădirii) Băncii.

Veniturile amânate reprezintă soldul subvenției neamortizate primită de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Corpului Voluntarilor de prestare a serviciilor financiare pentru achiziționarea soluției informatice. Subvenția este recunoscută la venituri în Situația rezultatului global sistematic pe parcursul duratei de viață utilă a activului, odată cu transmiterea în exploatare a soluției informatice achiziționate, iar în cazul cotei părți pentru compensarea cheltuielilor suportate (cheltuielile din contractul de achiziționare a soluției), la recepționarea subvenției.

Provizioanele aferent concediilor neutilizate cuprind sumele datorate angajaților și contribuțiile aferente pentru concediile anulate câștigate dar neachitate la data de raportare.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

20. Capital și rezerve

În conformitate cu art. 19 al Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, cu modificările și completările ulterioare, în vigoare la 31 decembrie 2019, capitalul Băncii include capitalul statutar, conturile de rezervă create în conformitate cu prevederile art. 66 și conturile de rezervă ale veniturilor nerealizate. Capitalul statutar, format din capitalul autorizat și fondul general de rezervă, este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform articolului 64 alineatul (3) și/sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale. Fondul general de rezervă poate fi utilizat în exclusivitate pentru acoperirea pierderilor înregistrate conform rezultatului exercițiului la finele anului financiar, în cazul în care se înregistrează un rezultat negativ.

Astfel, la 31 decembrie 2019, în conformitate cu legislația în vigoare la data de raportare, fondul general de rezervă a fost majorat cu 327 339 mii lei, până la 2 024 947 mii lei. Corespunzător, s-a majorat și capitalul autorizat care, la finele exercițiului financiar, a atins suma de 1 012 473 mii lei.

Alte rezerve cuprind rezerva veniturilor din reevaluarea metalelor prețioase și rezerva veniturilor din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG (componenta valorii de piață și diferențele de curs aferente reevaluării).

Toate elementele conturilor de reevaluare reprezintă articole ale altor elemente ale rezultatului global care pot fi sau sunt redistribuite în profit sau pierdere.

Mișcarea în Alte elemente ale rezultatului global pe parcursul perioadei de raportare este prezentată în tabelul de mai jos:

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
<i>Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	-	-
Ajustări din tranziție la SIRF 9*	-	1 888
Sold la finele perioadei	-	(1 888)
<i>Rezerva din reevaluarea aurului monetar</i>		
Sold la 1 ianuarie	5 970	7 079
Diferențe nete din reevaluarea la valoarea de piață	10 428	(1 109)
Sold la finele perioadei	16 398	5 970
<i>Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	(4 271)	-
Ajustări din tranziție la SIRF 9 *	-	(13 885)
Diferențe din reevaluarea la valoarea de piață	42 194	9
Reclasificat la profit și pierdere la derecunoaștere (Nota 0)	(18 632)	9 605
Sold la finele perioadei	19 291	(4 271)
<i>Rezerva din diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>		
Sold inițial la 1 ianuarie	(713)	-
Ajustări din tranziție la SIRF 9 *	-	984
Diferențe de curs din reevaluarea la valoarea de piață	(621)	(378)
Reclasificat la profit și pierdere la derecunoaștere	250	(1 319)
Sold la finele perioadei	(1 084)	(713)
Rezultat nedistribuit din activitatea filialei atribuibil Băncii aferent perioadelor precedente	(725)	(725)
Total Alte rezerve	33 880	261

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

20. Capital și rezerve (continuare)

La situația din 31 decembrie 2019, nivelul capitalului statutar în totalul obligațiunilor monetare constituie circa 5,79 % (la 31 decembrie 2018: 5,21%).

		31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
		MII LEI	MII LEI
Total obligațiuni		67 562 636	67 108 799
Obligațiuni monetare față de FMI	7	7 225 994	7 863 219
Obligațiuni monetare față de Guvernului RM	16	7 892 565	9 291 988
Obligațiuni monetare conform Legii BNM		52 444 077	49 953 592
Capitalul autorizat		1 012 474	902 970
Fondul general de rezerva		2 024 947	1 697 608
Capital statutar		3 037 421	2 600 578
Nivelul capitalului %		5,79	5,21

A se vedea *Nota 33 Evenimente ulterioare* privind modificările la cadrul aplicabil distribuirii profitului Băncii Naționale a Moldovei și nivelul capitalului statutar după modificarea cadrului legal.

21. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire

		31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
		MII LEI	MII LEI
Profit net		578 281	1 221
(Defalcarea)/ acoperirea (veniturilor)/ pierderilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare (Nota 24)		(141 438)	247 905
Profit disponibil pentru distribuire		436 843	249 126
Distribuire:			
Majorarea capitalului autorizat		109 504	-
Majorarea fondului general de rezervă		327 339	249 126

Determinarea profitului disponibil consideră doar elementele și activitatea Băncii (fără activitatea filialei și elementele deconsolidate) în temeiul Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei. Pe parcursul anului 2019, Banca a înregistrat un profit net în mărime 578 281 mii lei (2018: profit net 1 221 mii lei). În rezultatul aplicării prevederilor corespunzătoare ale Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, aplicabilă la 31 decembrie 2019, profitul disponibil pentru distribuire a constituit 436 843 mii lei (2018: profit disponibil pentru distribuire 249 126 mii lei) și a fost distribuit pentru majorarea capitalului autorizat, până la atingerea nivelului de 1/3 din capitalul statutar, și a fondului general de rezervă, atingând nivelul de 2/3 din capitalul statutar.

A se vedea *Nota 33 Evenimente ulterioare* privind modificările la cadrul normativ aplicabil distribuirii profitului Băncii Naționale a Moldovei.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

22. Venituri din dobânzi

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt		
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	196 204	280 387
Dobânzi la depozite plasate overnight	31 240	17 910
Dobânzi la conturile "Nostro" la bănci străine și alte organizații financiare internaționale	3 975	2 316
Dobânzi la disponibilități la FMI	759	1 027
Dobânzi la operațiuni forward	-	1 997
Dobânzi la alte disponibilități	40	4
	232 218	303 641
Venituri din dobânzi la valori mobiliare		
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la valoarea justă prin AERG	542 649	353 780
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la cost amortizat	146 463	160 575
Dobânzi la valori mobiliare de stat, derivate din garanții de stat, evaluate la cost amortizat	657 251	724 662
Dobânzi la valori mobiliare de stat evaluate la cost amortizat, emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior	120 324	97 089
Dobânzi la valorile mobiliare de stat evaluate la cost amortizat deținute de DCU	239	-
	1 466 926	1 336 106
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo		
Dobânzi la operațiuni repo	1 041	-
Dobânzi la creditele acordate băncilor	428	149
Dobânzi la creditele acordate altor persoane	124	111
	1 593	260
	1 700 737	1 640 007

Rata cuponului la valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova derivate din garanții de stat constituie 1,40% și 5,30% anual (2018: 1,40% și 5,30%), iar rata efectivă a dobânzii în bază de care sunt înregistrate veniturile fiind de 5% pentru portofoliul respectiv de valori mobiliare.

Tabelul de mai jos prezintă veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate conform metodei ratei efective a dobânzii aferente instrumentelor financiare:

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi		
Active financiare evaluate la cost amortizat	1 158 088	1 284 230
Active financiare evaluate la valoarea justă prin AERG	542 649	353 780
Active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	-	1 997
	1 700 737	1 640 007
Cheltuieli din dobânzi negative la plasamente pe termen scurt		
Active financiare evaluate la cost amortizat (Nota 28)	(45 001)	(26 615)
Cheltuieli cu dobânzi		
Datorii financiare evaluate la cost amortizat (Nota 23)	(1 038 857)	(1 172 899)

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

23. Cheltuieli cu dobânzi

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite		
Dobânzi la creditele primite de la FMI	46 972	51 474
	46 972	51 474
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților		
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	530 155	442 521
Dobânzi aferente depozitelor acceptate de la bănci	10 577	20 216
Dobânzi la depozitele acceptate de la Ministerul Finanțelor	73 234	115 671
Cheltuieli cu dobânzi forward	-	13
	613 966	578 421
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo		
Dobânzi la certificatele Băncii Naționale a Moldovei (<i>amortizarea scontului și comisioanelor aferente ratei efective a dobânzii</i>)	377 837	543 004
	377 837	543 004
Cheltuieli cu dobânzi aferente altor activități		
Cheltuieli cu dobânzi privind leasingul	82	-
	82	-
	1 038 857	1 172 899

Pe parcursul anului 2019 băncile licențiate au menținut rezerve obligatorii în lei moldovenești din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă la o normă de 42,50%, iar rezervele obligatorii din mijloacele atrase în valute liber convertibile la o normă de 17% (majorată de la 14% începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii 16 iulie 2019-15 august 2019).

Rata de remunerare a rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și valute neconvertibile a evoluat pe parcursul perioadei de raportare de la 3,5% la 4% începând cu 19 iunie 2019, de la 4% la 4,5% din 31 iulie 2019 și de la 4,5% la 2,5% din 11 decembrie 2019 (2018: 3,50%), iar pentru mijloacele atrase în valute liber convertibile a variat de la 0,36% la 0,01% (2018: interval de variație de la 0,29% la 0,47%).

Soldul mediu zilnic al certificatelor Băncii pe parcursul anului 2019 a constituit 5 500 117 mii lei (2018: 8 402 942 mii lei). Rata nominală medie a dobânzii la certificatele Băncii plasate pe parcursul perioadei de raportare a anului 2019 a constituit 6,86% (2018: 6,50%).

24. Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri nete realizate din operațiuni de conversie valutară	59 571	5 236
Venituri/(pierderi) nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	141 438	(247 905)
	201 009	(242 669)

Veniturile și pierderile realizate se calculează de la operațiunile în valută străină aplicând metoda costului mediu ponderat, în fiecare zi lucrătoare, pe fiecare valută, atât pentru operațiunile de vânzare cât și pentru cele de procurare a valutei. Atunci când tranzacțiile valutare nu afectează stocul valutar, veniturile și/sau pierderile realizate se calculează ca diferență dintre costul mediu al tranzacțiilor de vânzare și costul mediu al tranzacțiilor de cumpărare.

În cazul când volumul vânzărilor depășește volumul cumpărărilor de valută, sau viceversa, veniturile și/sau pierderile realizate se determină ca diferență dintre costului mediu al tranzacțiilor de vânzare sau respectiv cumpărare și costul mediu al stocului valutar, modificând costul stocului. La 1 ianuarie costul stocului se egalează cu cursul oficial de schimb valutar afișat în ultima zi a anului precedent.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

24. Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar (continuare)

Pe parcursul anului 2019, veniturile obținute au fost generate preponderent datorită vânzărilor de valută, când diferența dintre cursul de vânzare și costul stocului valutilor a fost semnificativă.

Veniturile și pierderile nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferența dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul perioadei de raportare.

25. Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri nete realizate din valori mobiliare investiționale	18 632	(9 605)
	18 632	(9 605)

Veniturile din reevaluare sunt generate la scadența sau vânzarea valorilor mobiliare și reprezintă reevaluarea cumulativă a instrumentului de la data recunoașterii inițiale până la data tranzacției (scadență sau vânzare).

Pe parcursul deținerii instrumentului în portofoliul Băncii reevaluările periodice (nerealizate) se reflectă în Alte elemente ale rezultatului global și alte rezerve (a se vedea Nota 20).

26. Alte venituri

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Venituri din comisioane și taxe	40 728	30 602
Alte venituri	6 325	11 290
	47 053	41 892

Veniturile din comisioane și taxe din contracte cu clienții în scop de SIFR 15, dezagregat pe segmentele și sectoarele serviciilor prestate, este prezentat în tabelul de mai jos:

	Din care pe sector:			2019	2018
	Bănci	Instituții	Alte		
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sistemul Automatizat de Plăți					
Interbancare	10 055	1 069	44	11 168	7 088
Operațiuni cu numerar	17 945	-	-	17 945	17 512
Atribuții de agent și bancher al statului	-	4 633	-	4 633	4 120
Sistemul de înregistrări în conturi	-	-	-	-	514
Comisioane aferente activității DCU	4 897	1 933	152	6 982	1 368
	32 897	7 635	196	40 728	30 602

Veniturile din comisioane și taxe sunt evaluate în baza preturilor tranzacției indicate în contractele cu clienții și actele normative ale Băncii. Banca recunoaște venitul din comisioane și taxe atunci când transferă controlul asupra serviciului către client.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

26. Alte venituri (continuare)

Venitul din alte activități din contracte cu clienții în scop de SIRF 15, dezagregat pe segmentele și sectoarele serviciilor prestate, este prezentat în tabelul de mai jos:

Din care pe sector:

	Bănci	Instituții	Alte	2019	2018
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Vânzarea bancnotelor și monedelor comemorative și jubiliare	2 525	271	2 016	4 812	10 246
Alte venituri	-	-	1 513	1 513	1 044
	2 525	271	3 529	6 325	11 290

Creanțele aferente altor venituri sunt reflectate în categoria "Alte active" (Nota 14).

	31 decembrie 2019	31 decembrie 2018
	MII LEI	MII LEI
Creanțe din comisioane, incluse în Alte active (Nota 14)	1 490	1 224
	1 490	1 224

Tabelul de mai jos prezintă informații despre natura și termenele de îndeplinire a obligațiilor de executare din contractele cu clienții, inclusiv termene semnificative de plată și politicile respective de recunoaștere a veniturilor aferente contractelor cu clienții.

Tipul serviciilor	Natura și termeni de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor SIRF 15
Sistemul Automatizat de Plăți Interbancare	<p>Banca administrează Sistemul Automatizat de Plăți Interbancare (SAPI), care reprezintă sistemul prin intermediul căruia sânt efectuate plățile interbancare în lei moldovenești pe teritoriul Republicii Moldova. Banca acordă acces gratuit participanților în SAPI pentru efectuarea și decontarea operațiunilor de plată interbancare.</p> <p>Banca aplică comisioane pentru procesarea în cadrul SAPI a documentelor de plată sau pachetelor de documente transmise de către participanții SAPI, în conformitate cu Contractele privind participarea în SAPI și <i>Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare</i>.</p> <p>În baza atribuțiilor de mandat acordate Băncii, comisioanele sunt percepute la începutul lunii din conturile participanților SAPI, pentru documentele procesate în luna anterioară în conturile de decontare ale participanților.</p> <p>Quantumurile comisioanelor sunt fixe și stabilite identic pentru toți participanții (sectoarele).</p>	<p>Veniturile din procesarea documentelor de decontare în SAPI sunt recunoscute la momentul specific în timp când procesarea documentelor are loc.</p>
Operațiuni cu numerar	<p>Banca, în calitate de organ unic de emisiune a monedei naționale, efectuează schimbul monedei naționale care este în circulație în Republica Moldova.</p>	<p>Veniturile din retragerea numerarului sunt recunoscute când are loc eliberarea numerarului din Bancă.</p>

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

Tipul serviciilor	Natura și termeni de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor SIRF 15
Atribuții de agent și bancher al statului	<p>În conformitate cu <i>Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii</i>, băncile licențiate pot depune și retrage numerar de la Bancă.</p> <p>Pentru operațiunile de retragere a bancnotelor și monedelor metalice de către băncile licențiate și alți clienți, Banca percepe comisioane fixe, care se percep la data retragerii de numerar.</p> <p>Cuantumurile comisioanelor sunt fixe și stabilite identic pentru toate băncile licențiate, separat pe scop.</p> <p>Banca, în calitate de agent al statului, organizează și desfășoară, în numele Ministerului Finanțelor, plasarea valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară, prin organizarea licitațiilor VMS, în temeiul Legii BNM și Acordului de agent al statului. Până pe 30 iulie 2018, Banca asigură și operațiunile de plată a principalului și dobânzilor aferente VMS.</p> <p>Pentru operațiunile de organizare a licitațiilor de VMS, Banca percepe comisioane din volumul alocat la valoarea nominală a VMS în cadrul licitațiilor, care sunt încasate în următoarea zi lucrătoare zilei licitației. Până pe 30 iulie 2018 acest comision reprezenta contraprestația și pentru efectuarea decontării VMS la scadența acestora și cupoanelor aferente.</p> <p>În calitate de bancher al statului, Banca asigură efectuarea plăților valutare ale statului, inclusiv conversiile valutare. Banca percepe comisioane pentru fiecare tranzacție în data procesării tranzacției (conversiei, transferului de credit).</p>	<p>Veniturile din organizarea licitațiilor de VMS se recunosc în ziua finalizării licitației de valori mobiliare.</p> <p>Veniturile din efectuarea operațiunilor în conturile valutare ale statului (plăți și conversii) sunt recunoscute în data tranzacțiilor.</p>
Vânzarea bancnotelor și monedelor comemorative și jubiliare	<p>În calitate de organ unic emitent al monedei naționale, Banca emite și bancnote și monede comemorative jubiliare, care au valoare numismatică și reprezintă mijloc de plată, iar la punerea în circulație (vânzare) constituie parte componentă a monedei naționale. Vânzarea (punerea în circulație) monedelor comemorative și jubiliare se efectuează băncilor licențiate în temeiul actelor normative ale Băncii, instituțiilor statului în bază de contracte și altor persoane.</p> <p>Monedele comemorative sunt vândute la prețul stabilit lunar de către Bancă. Contraprestația pentru vânzarea bancnotelor comemorative se încasează în ziua eliberării monedelor comemorative.</p>	<p>Veniturile din vânzarea monedelor comemorative sunt recunoscute la punerea în circulație a monedelor și eliberarea acestora, la prețul de vânzare a monedelor comemorative.</p>

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

Tipul serviciilor	Natura și termeni de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor SIF 15
Comisioane aferente activității DCU	<p>În temeiul Legii nr. 234 din 3.10.2016 cu privire la depozitarul central unic al valorilor mobiliare, Regulilor DCU și deciziilor Consiliului de supraveghere a DCU, subsidiara Băncii prestează servicii privind</p> <ul style="list-style-type: none"> o înregistrarea inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont o deschiderea și administrarea conturilor de valori mobiliare o servicii de clearing și decontare a valorilor mobiliare; - servicii legate de registrele acționarilor; - procesarea operațiunilor corporative, etc. <p>Cuquanturile comisioanelor sunt stabilite pe sectoare și tipuri de instrumente (separat pentru VMS și instrumentele Băncii Naționale și pentru piața reglementată sau MTF, în afara pieței reglementate sau MTF) și sunt relative (în %) pentru operațiunile de înregistrare în cont, decontare, răscumpărare, înregistrarea garanției, depozitarea valorilor în conturi și în valori absolute pentru ținerea evidenței acționarilor, procesarea ordinelor etc. Comisioanele sunt percepute la începutul lunii din conturile participanților DCU, pentru operațiunile procesate în luna anterioară în conturile de decontare ale participanților, cu excepția comisioanelor pentru operațiunile cu valori corporative care se percep la data tranzacției.</p>	<p>Veniturile din serviciile prestate sunt recunoscute în timp pe măsura prestării serviciilor. Veniturile din tranzacțiile/activitățile efectuate în anumite perioade în timp (tranzacții specifice) sunt recunoscute în perioada în care au fost efectuate.</p>

Asistență tehnică și subvenții ale instituțiilor financiare internaționale privind veniturile
Pe parcursul anului 2019 și 2018 Banca a beneficiat de asistență tehnică din partea unor instituții financiare internaționale pentru compensarea unor cheltuieli operaționale suportate de către Bancă (cheltuieli de consultanță, cheltuieli de instruire și deplasări etc). Banca prezintă asistența financiară internațională recepționată pentru compensarea cheltuielilor ca deducere a cheltuielilor operaționale compensate (Nota 28).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

27. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice

Banca își desfășoară activitatea doar pe teritoriul Republicii Moldova. Analiza veniturilor din dobânzi, din comisioane și alte venituri, diferențelor din reevaluarea valorilor mobiliare, diferențele de curs din tranzacții și reevaluarea stocurilor valutare, pentru perioada încheiată la 31 decembrie 2019 în funcție de activitățile Băncii și zonele geografice (fără emitentului/debitorului instrumentului financiar) este prezentată după cum urmează:

	Gestiunea rezervelor valutare		Politică monetară		Moneda Națională		Relațiile financiare cu organele statului		Venituri din tranzacții și diferențe de schimb valutar		Total	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Moldova	-	1 468	22 757	783 277	201 002	18 663	1 027 167					
SUA	472 873	-	-	-	-	305	473 178					
Germania	116 272	-	-	-	-	-	116 272					
Marea Britanie	74 236	-	-	-	-	-	74 236					
Organizații Financiare Internaționale	65 095	-	-	-	-	-	65 095					
Franța	55 540	-	-	-	-	-	55 540					
Singapore	47 251	-	-	-	-	-	47 251					
Olanda	33 916	-	-	-	-	-	33 916					
Canada	29 344	-	-	-	-	-	29 344					
Finlanda	19 737	-	-	-	-	-	19 737					
Luxemburg	12 612	-	-	-	-	-	12 612					
Austria	5 990	-	-	-	-	-	5 990					
Suedia	3 659	-	-	-	-	-	3 659					
Norvegia	3 409	-	-	-	-	-	3 409					
Alte țări	-	-	-	-	-	25	25					
Total venituri	939 934	1 468	22 757	783 277	201 002	18 993	1 967 431					

Rezultatele nete din diferențele de curs nerrealizate și realizate sunt prezentate separat de alte activități. Ele reprezintă rezultatul cumulativ derivat al activităților Băncii din implementarea operațiunilor de politică monetară (intervențiile valutare, rezervele obligatorii în valută străină), deservirea plăților și încasărilor în valută străină ale Guvernului și nemijlocit de activitățile de gestiune a rezervelor valutare.

Veniturile din relațiile financiare cu organele statului includ veniturile din dobânzile la valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii (Nota 22) și alte venituri din exercitarea funcției de agent și bancher al statului (Nota 26).

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

27. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice (continuare)

Banca își desfășoară activitatea doar pe teritoriul Republicii Moldova. Analiza veniturilor din dobânzi, din comisioane și alte venituri, diferențelor din reevaluarea valorilor mobiliare, diferențele de curs din tranzacții și reevaluarea stocurilor valutare, pentru perioada încheiată la 31 decembrie 2018 în funcție de activitățile Băncii și zonele geografice (fără emitentului/debitorului instrumentului financiar) este prezentată după cum urmează:

	Gestiunea rezervelor valutare	Politică monetară	Moneda Națională	Relațiile financiare cu organele statului	(Pierderi) din tranzacții și diferențe de schimb valutar	Alte	Total
Moldova	-	2 149	27 758	827 103	(242 669)	8 680	623 021
SUA	316 321	-	-	-	-	-	316 321
Germania	144 508	-	-	-	-	79	144 587
Singapore	74 636	-	-	-	-	-	74 636
Franța	62 757	-	-	-	-	-	62 757
Organizații Financiare Internaționale	55 560	-	-	-	-	-	55 560
Luxemburg	44 658	-	-	-	-	-	44 658
Olanda	43 464	-	-	-	-	-	43 464
Marea Britanie	36 096	-	-	-	-	3	36 099
Finlanda	10 525	-	-	-	-	-	10 525
Canada	7 497	-	-	-	-	-	7 497
Austria	5 520	-	-	-	-	-	5 520
Suedia	3 885	-	-	-	-	-	3 885
Norvegia	992	-	-	-	-	-	992
Alte țări	-	-	-	-	-	103	103
	806 419	2 149	27 758	827 103	(242 669)	8 865	1 429 625

Rezultatele nete din diferențele de curs nerealizate și realizate sunt prezentate separat. În același ele reprezintă rezultatul cumulativ derivat al activităților Băncii din implementarea operațiunilor de politică monetară (intervențiile valutare, rezervele obligatorii în valută străină). deservirea plăților și încasărilor în valută străină ale Guvernului și nemijlocit de activitățile de gestiune a rezervelor valutare.

Veniturile din relațiile financiare cu organele statului includ veniturile din dobânzile la valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii (Nota 22) și alte venituri din exercitarea funcției de agent și bancher al statului (Nota 26).

28. Cheltuieli operaționale

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu personalul	164 783	130 436
Cheltuieli aferente producerii monedei naționale	65 337	25 760
Cheltuieli cu dobânzi negative la depozitele în valută străină (Nota 22)	45 001	26 615
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor proprii	28 946	30 304
Cheltuieli privind amortizarea spațiilor aflate în locațiune	1 721	-
Cheltuieli cu servicii informaționale, consultanță și audit	23 960	22 061
Cheltuieli pentru întreținerea imobilizărilor corporale	5 947	6 656
Cheltuieli cu taxe și comisioane	810	2 055
Alte cheltuieli operaționale	10 674	12 355
	347 179	256 242

Cheltuielile cu personalul pentru anul 2019 includ și cheltuielile aferente provizionului înregistrat pentru concediile neutilizate în sumă de 8 829 mii lei (2018: 0 lei), contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat în mărime de 29 368 mii lei (inclusiv 2 031 mii lei aferente provizionului pentru concediile neutilizate) și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 5 790 mii lei (inclusiv 397 mii lei aferente provizionului pentru concedii neutilizate) (2018: 23 182 mii lei și 4 573 mii lei respectiv).

Urmare modificării art. 34 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, pe parcursul anului 2018 a fost finalizat procesul de implementare graduală a noului sistem de salarizare bazat pe evaluarea posturilor, competențelor și performanței, sistem de remunerare care a contribuit la întărirea capacității instituționale a Băncii, reținerea competențelor și sporirea completivității pe piața muncii. În rezultat, finalizarea implementării noului sistem de salarizare a sporit ne semnificativ și cheltuielile cu personalul.

La 31 decembrie 2019 numărul angajaților activi a constituit 431 angajați (la 31 decembrie 2018: 431 angajați activi). Numărul mediu al salariaților repartizat pe categorii în decursul perioadei a fost:

	2019	2018
	persoane	persoane
Manageri	105	105
Specialiști	258	251
Personal tehnic	69	68
	432	424

Variația cheltuielilor din dobânzi negative la depozitele în valută străină a fost determinată de majorarea mijloacelor în EUR deținute pe conturile overnight deschise la băncile centrale europene dar și de diminuarea neesențială a ratei dobânzii de remunerare.

Odată cu implementarea SIRF 16 la 1 ianuarie 2019, amortizarea activelor cu drept de utilizare identificate în contracte de leasing de valoare mare sau care sunt încheiate pe un termen mai mare de un an (cu excepția cazurilor când activele-suport au o valoare mică) se raportează distinct în cadrul cheltuielilor operaționale. În anul 2018 cheltuielile de leasing au fost raportate în conformitate cu SIC 17 la categoria "Alte cheltuieli operaționale".

Auditorii situațiilor financiare pentru anii 2019 și 2018 ale Băncii sunt Deloitte Audit SRL și Deloitte & Touche SRL. În anul 2019, cheltuielile privind onorariile de audit achitate auditorilor situațiilor financiare ale Băncii au constituit 857 mii lei (2018: 869 mii lei). Alte servicii nu au fost contractate de la auditorii Băncii în decursul perioadelor raportate.

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

28. Cheltuieli operaționale (continuare)

Cheltuielile din comisioane și taxe includ comisioane din:

	Din care pe sector:		2019	2018
	Bănci	Organizații financiare internationale		
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Linii de creditare	-	478	478	1 770
Deservirea operațiunilor în conturi	332	-	332	285
	332	478	810	2 055

Cheltuielile operaționale (instruiri, consultanță) compensate prin asistență tehnică internațională acordată către o serie de organizații financiare internaționale, au fost prezentate compensat cu veniturile aferente. Pe parcursul anului 2019 și a anului 2018, Banca Națională a beneficiat de asistență din partea Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, Trezoreriei Băncii Mondiale, Trezoreriei Statelor Unite ale Americii, Fondului European pentru Europa de Sud-Est, Fondului Monetar Internațional și unor bănci centrale.

29. Cheltuieli privind impozitul pe profit

	2019
	MII LEI
Cheltuieli curente privind impozitul pe profit (Venituri) privind impozitului pe profit amânat	290 (33)
Cheltuieli privind impozitul pe profit	257

Veniturile Băncii Național nu sunt impozabile. Cheltuielile curente privind impozitul pe profit se determină în baza venitului impozabil obținut de subsidiară. Cheltuielile/ (veniturile) privind impozitul pe profit amânat sunt generate de diferențe temporare determinate conform metodei bilanțiere, utilizând rata efectivă a impozitului pe profit.

Rata efectivă a impozitului pe profit în anul 2019 este 12%. În anul 2018, DCU nu a înregistrat cheltuieli privind impozitul pe profit.

Reconcilierea cheltuielilor privind impozitul pe profit este prezentat în tabelul de mai jos:

	2019
	MII LEI
Profit înainte de impozitare	3 115
Impozit la cota standard	374
<i>Efectul fiscal al</i> Venitului neimpozabil	(29)
Utilizarea pierderii fiscale a perioadei precedente	(82)
Ajustări aferente tranziției la SIRS	(6)
Cheltuieli privind impozitul pe profit	257

Activele privind impozitul pe profit amânat la situația din 31 decembrie 2019 sunt detaliate mai jos:

2019	Ajustări în	Recunoscut în	Active amânate
	contextul tranziției la SIRS	situația rezultatului global	privind impozitul amânat
	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Uzura calculată în scopuri fiscale	6	(2)	4
Provizion pentru concedii nefolosite	29	-	29
Total active privind impozitul amânat	35	(2)	33
			70

30. Părți afiliate

Părțile afiliate Băncii sunt filiala SA "Depozitarul Central Unic al valorilor mobiliare" și conducerea Băncii (membrii Consiliului de supraveghere, Comitetului executiv și conducătorii de nivel mediu ale Băncii și subsidiarei).

Conducerea Băncii (Banca Națională a Moldovei și SA Depozitarul Central Unic al Valorilor mobiliare)

Cheltuielile de remunerare și compensare aferente conducerii Băncii pe parcursul anului 2019 au constituit 40 855 mii lei, din care pentru membrii Consiliului de supraveghere ai Băncii și filialei- 4 049 mii lei remunerare și 1 091 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative, pentru membrii Comitetului executiv ai Băncii și filialei - 12 480 mii lei remunerare și 3 262 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative și alte - 5 mii lei; și pentru conducătorii de nivel mediu 15 552 mii lei remunerare, 4 269 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative și alte beneficii 147 mii lei.

Cheltuielile de remunerare și compensare aferente conducerii Băncii pe parcursul anului 2018 au constituit 30 812 mii lei, din care pentru membrii Consiliului de supraveghere - 3 380 mii lei remunerare și 924 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative; pentru membrii Comitetului executiv - 9 055 mii lei remunerare și 2 488 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative și alte cheltuieli 10 mii lei; și pentru conducătorii de nivel mediu - 11 730 mii lei remunerare, 3 225 mii lei asigurări sociale și medicale obligatorii și facultative.

Cheltuielile de remunerare includ salarii și beneficii pe termen scurt. Majorarea cheltuielilor din remunerare a fost determinată în principal de angajările efectuate în perioadele raportate, revenirea unui membru al Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei după o perioadă de delegare, finalizarea procesului de implementare graduală a noului sistem de salarizare în cadrul Băncii Naționale a Moldovei.

Tranzacțiile cu conducerea Băncii includ cele aferente creditelor acordate. Soldul și mișcarea acestor credite acordate conducerii Băncii sunt prezentate mai jos:

	Sold la 1 ianuarie	Credite acordate	Transferuri	Rambursări	Sold la 31 decembrie
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Conducătorii de nivel mediu					
2019	2 992	360	-	606	2 746
2018	4 303	-	304	1 615	2 992

Creditele au fost acordate la rate ale dobânzii similare pentru toți salariații în condițiile prevăzute de actele normative interne ale Băncii. Aceste credite sunt asigurate prin garanții depuse de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 31 decembrie 2019 aveau o valoare de gaj în sumă de 4 867 mii lei (la 31 decembrie 2018: 5 373 mii lei). La 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018 aceste credite sunt clasificate în categoria creditelor standard și nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea preconizată a acestora.

30. Părți afiliate (continuare)

Pe parcursul perioadei încheiate la 31 decembrie 2019 și 31 decembrie 2018, Banca nu a încheiat tranzacții de creditare cu membrii Consiliului de supraveghere și Comitetului executiv.

Capitalul

Capitalul autorizat al Băncii este deținut exclusiv de către stat.

Luând în considerație prevederile art. 1 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, care stipulează expres că Banca este o persoană juridică publică autonomă responsabilă față de Parlament, Guvernul și alte entități afiliate Guvernului nu sunt considerate a fi părți afiliate ale Băncii. Tranzacțiile efectuate cu aceste entități sunt prezentate în notele corespunzătoare la situațiile financiare consolidate.

31. Angajamente și obligațiuni contingente

Cambii emise în favoarea terților

La 31 decembrie 2019 valoarea cambiei emise de către Bancă în favoarea Fondului Monetar Internațional pentru asigurarea creditelor primite în cadrul Angajamentelor EFF a constituit 2 232 729 mii lei (la 31 decembrie 2018: 2 612 124 mii lei).

Angajamente investiționale

În cadrul programului de gestionare externă a rezervelor, Banca Mondială a încheiat:

- la data de 30 decembrie 2019, o tranzacție de cumpărare a valorilor mobiliare cu valoare nominală de 10 000 mii USD (echivalentul în valută națională la 31 decembrie 2019 - 172 093 mii lei), având data valutei 2 ianuarie 2020 (data decontării);
- la data de 31 decembrie 2019, 3 tranzacții de cumpărare a valorilor mobiliare cu valoare nominală de 14 700 mii USD (echivalentul în valută națională la 31 decembrie 2019 - 252 977 mii lei) și 2 tranzacții de vânzare a valorilor mobiliare cu valoare nominală de 11 200 mii USD (echivalentul în valută națională la 31 decembrie 2019 - 192 744 mii lei), toate având data valutei 2 ianuarie 2020;
- la data de 31 decembrie 2019, o tranzacție de cumpărare a valorilor mobiliare cu valoare nominală de 4 000 mii USD (echivalentul în valută națională la 31 decembrie 2019 - 68 837 mii lei), având data valutei 3 ianuarie 2020.

Angajamente de creditare

La situația din 31 decembrie 2019 nu există angajamente condiționale cu caracter creditor (la 31 decembrie 2018 nu existau angajamente condiționale cu caracter creditor).

Angajamente de capital

La 31 decembrie 2019, în conformitate cu contractele încheiate, Banca era angajată să onoreze pe parcursul perioadelor viitoare obligații financiare aferente achizițiilor de imobilizări corporale și necorporale aferente activității Băncii în sumă de 2 213 mii lei (în valuta originală 99 mii EUR și 298 mii lei) (la 31 decembrie 2018: 7 389 mii lei sau în valută originală 379 mii EUR).

Litigii și obligațiuni contingente

La 31 decembrie 2019 Banca a fost implicată în 13 litigii judiciare, unde participă în calitate de pârât (31 decembrie 2018: 19 litigii judiciare în calitate de pârât).

La situația din 31 decembrie 2019 (precum și la situația din 31 decembrie 2018) Banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece nu consideră că există dovezi suficiente de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice aferente acestora.

32. Leasing operațional

Începând cu anul 2017 Banca utilizează spații administrative și un teren proprietate publică în regim de leasing operațional și respectiv, comodat. Contractele de leasing operațional și comodat sunt încheiate pe termen de un an, cu opțiunea extinderii termenului de leasing pe perioade anuale consecutive în cazul lipsei obiecțiilor părților contractelor. Plățile de leasing pentru leasingul de spații administrative sunt revizuite anual conform cuantumului minim al chiriei pentru bunurile proprietate publică stabilit prin legea bugetului de stat. Subsidiara utilizează spații administrative de proprietate privată în regim de leasing operațional. Contractele de chirie și comodat pot fi reziliate cu un preaviz de 60 zile, fără suportarea unor cheltuieli de reziliere.

Evaluând la 1 ianuarie 2019 durata contractului de arenda a spațiului administrativ până la un an, activul aferent dreptului de utilizare a fost înregistrat la valoarea efectivă a plăților de leasing ce urmau a fi făcute pe parcursul anului 2019 în conformitate cu prevederilor SIRF 16 aferent contractelor de leasing pe termen scurt.

La 31 decembrie 2019, ca urmare a revizuirii exercitării opțiunii de prelungire a termenului contractului de arendă pe un orizont de până la 3 ani, activul aferent dreptului de utilizare și datoria aferente au fost revizuite considerând termenul 3 ani și rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei la data revizuirii, pentru valoarea actualizată a plăților viitoare de leasing.

Anterior acest contract de arendă a fost clasificate drept leasing operațional conform SIC 17 Leasing.

Active aferent dreptului de utilizare

Activul aferent dreptului de utilizare se referă la spațiul administrativ arendat și acesta este inclus în Nota 13 în categoria "Terenuri, clădiri și construcții similare".

	Spații administrative 2019
	MII LEI
Sold inițial la 1 ianuarie 2019	2 669
Amortizarea calculată	(1 721)
Adiții	3 510
Sold la 31 decembrie 2019	4 458

Sume recunoscute în situația rezultatului global

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli privind amortizarea spațiilor în locațiune (SIRF 16)	1 721	-
Cheltuieli privind arenda curentă (SIC 17)	-	1 080
	1 721	1 080

Sume recunoscute în situația fluxurilor de mijloace bănești

	2019	2018
	MII LEI	MII LEI
Plăți totale pentru leasingul operațional	1 779	1 080
	1 779	1 080

Banca Națională a Moldovei
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE CONSOLIDATE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2019

33. Evenimente ulterioare

După data bilanțului contabil, au fost înregistrate mai multe evenimente ulterioare semnificative care nu conduc la ajustarea rezultatelor înregistrate la data bilanțului.

1. Primirea tranșelor din cadrul facilităților de credit de la FMI

La 13 martie 2020, Fondul Monetar Internațional a debursat Băncii ultima tranșă din facilitatea ECF în mărime de 1 900 mii XDR, iar la 19 martie 2020 - 3 900 mii XDR din facilitățile EFF, în cadrul memorandumului încheiat cu FMI la 7 noiembrie 2016.

2. Distribuirea profitului disponibil pentru distribuire al Băncii pentru anul 2019 și modificarea cadrului normativ

În temeiul Legii nr. 42 din 06.03.2020 cu privire la modificarea unor acte legislative (în continuare Legea 42/2020) la 2 aprilie 2020 au intrat în vigoare modificările la art. 19 și 20 ale Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională, privind modul de formare a capitalului statutar al Băncii și de distribuire a profitului disponibil pentru distribuire.

În conformitate cu prevederile Legii 42/2020 mecanismul nou de distribuire a profitului se aplică inclusiv asupra repartizării profitului și acoperirii pierderilor Băncii Naționale a Moldovei pentru anul financiar încheiat la 31 decembrie 2019, cu efectuarea de către Bancă, prin derogare de la prevederile art.19 alin.(2), (3) și (5) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, a modificărilor necesare la capitalul autorizat și la fondul general de rezervă în vederea alocării, conform Legii 42/2020, a profitului disponibil pentru distribuire al anului 2019 repartizat până la data intrării în vigoare a Legii 42/2020.

Conform noului mecanism de alocare a profitului, în cazul în care mărimea capitalului statutar al Băncii la finele anului financiar constituie de la 4% până la 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, 50% din profitul disponibil pentru distribuire vor fi alocate pentru majorarea capitalului statutar în modul prevăzut la art.19 alin.(3), iar 50% din profitul disponibil pentru distribuire vor fi transferate la venitul bugetului de stat.

Considerând că la 31 decembrie 2019 nivelul capitalului statutar până la distribuirea profitului reprezenta 5,79 % (Nota 20), iar prevederile Legii 42/2020 au o aplicare prospectivă și reprezintă un eveniment ulterior care nu ajustează situațiile financiare de la 31 decembrie 2019, la data intrării în vigoare a Legii 42/2020, Banca a realocat 50% din profitul disponibil pentru distribuire la Bugetul de stat, înregistrând datoria față de bugetul de stat și diminuând capitalul statutar astfel încât capitalul autorizat să constituie 1/3 iar fondul general de rezervă 2/3 din total capital statutar ajustat:

Alocarea profitului disponibil pentru distribuire aferent anului :

	2018	2019	
	31 decembrie 2018	<i>Conform Legii 548/1995 în vigoare la 31 decembrie 2019</i>	<i>Conform Legii 42/2020 în vigoare la 2 aprilie 2020</i>
	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Distribuirea profitului			
Profit disponibil pentru distribuire:	249 126	436 843	436 843
Majorarea capitalului autorizat	-	(109 504)	(36 696)
Majorarea fondului general de rezervă	249 126	(327 339)	(181 725)
Profit alocat bugetului de stat	-	-	(218 422)
Nivelul capitalului			
Capitalul autorizat	902 970	1 012 474	939 666
Fondul general de rezerva	1 697 608	2 024 947	1 879 333
Capital statutar	2 600 578	3 037 421	2 818 999
Nivelul capitalului %	5,21	5,79	5,38

33. Evenimente ulterioare (continuare)

2. *Distribuirea profitului disponibil pentru distribuire al Băncii pentru anul 2019 și modificarea cadrului normativ (continuare)*

Soldul profitului disponibil pentru distribuire se transferă la venitul bugetului de stat în termen de 15 zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale Băncii Naționale.

3. *Deciziile de politică monetară ulterioare datei bilanțului*

Comitetul executiv al Băncii a decis diminuarea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, la 4 martie 2020, de la 5,5% la 4,5%, iar la 20 martie 2020, de la 4,5% la 3,25%. Totodată, au fost diminuate ratele dobânzii la creditele și depozitele overnight cu 1,0 p.p. la 4 martie, și 1,25 p.p. la 20 martie, până la 6,25% și, respectiv, 0,25% anual.

La 20 martie 2020 și 3 aprilie 2020, Comitetul executiv a hotărât diminuarea cu 7 p.p., până la 34% din baza de calcul, a normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și valută neconvertibilă, și majorarea cu 1,00 p.p., până la 21,0 % din baza de calcul, a rezervelor obligatorii din mijloace atrase în valută convertibilă, pentru perioada de aplicare 16 aprilie-15 mai 2020.

Modificarea ratelor aferent instrumentelor de politică monetară s-a decis în funcție de identificarea premiselor de configurare urgentă a conduitei politicii monetare pe fondul evoluțiilor recente din economia globală și cea națională. Astfel, au fost adoptate măsuri de politică monetară capabile să atenueze parțial impactul efectelor generate de pandemia COVID-19 asupra economiei naționale și în vederea prevenirii riscului de lichiditate și consolidării stabilității sectorului bancar din Moldova.

Modificarea ratei de bază și nivelului rezervelor obligatorii, nu are impact semnificativ asupra evaluării obligațiunilor financiare la 31 decembrie 2019, considerând faptul că instrumentele financiare (obligațiuni monetare) pentru care se aplică acestea sunt evaluate la cost amortizat și sunt instrumente pe termen scurt sau la vedere.

4. *Diminuarea rentabilității rezervelor valutare*

Pe fundalul evoluției pandemiei COVID-19, impactului asupra piețelor financiare și economiilor mondiale și măsurilor întreprinse de guvernele și băncile centrale ale țărilor în care Banca investește rezervele valutare (Statele Unite ale Americii, Franța, Germania, Marea Britanie, Canada, Olanda, Japonia etc.), Banca se așteaptă la o diminuare semnificativă a rentabilității instrumentelor financiare pe parcursul anului 2020.

Rezerva Federală a Statelor Unite a adoptat măsuri drastice pentru sprijinirea economiei, pe fondul escaladării rapide a pandemiei de COVID-19 și a redus la 3 martie 2020 rata dobânzii de politică monetară cu 0,5 p.p. până la coridorul 1-1,25 %, iar începând cu 16 martie 2020 cu 1,0 p.p., până la coridorul de 0-0,25%.

Banca centrală a Marii Britanii, pe fondul escaladării rapide a pandemiei de COVID-19, a redus la 10 martie 2020 rata dobânzii de politică monetară cu 0,5 p.p. până la 0,25 %, iar începând cu 19 martie 2020 cu 0,15 p.p., până la de 0,1%.

Diminuarea randamentelor la valorile mobiliare investiționale pe parcursul trimestrului I 2020 a determinat majorarea valorii de piață a instrumentelor, în sold la data de raportare, cu circa 0,4 p.p. față de evaluarea la 31 decembrie 2019, cu înregistrarea *Diferențelor din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global* de circa 111 899 mii lei.

5. *Impactul răspândirii virusului Covid-19 asupra poziției și performanței financiare*

Rapida răspândire a virusului Covid-19 și impactul său social și economic în Republica Moldova și la nivel global poate genera ipoteze și estimări care necesită reanalizări ce pot duce la ajustări semnificative ale valorii contabile a activelor și pasivelor Băncii pe parcursul anului 2020.

În special, în evaluarea impactului acestor evenimente asupra poziției și performanței financiare a Băncii, conducerea Băncii identifică o reducere a rentabilității rezervelor valutare, modificarea obligațiunilor monetare ale Băncii și diminuarea costurilor de politică monetară. În această etapă însă, conducerea nu poate estima cu certitudine impactul, întrucât evenimentele evoluează zilnic.

33. Evenimente ulterioare (continuare)

5. Impactul răspândirii virusului Covid-19 asupra poziției și performanței financiare (continuare)

La situația aprobării acestor situații financiare consolidate, Banca este bine capitalizată cu un nivel al capitalului de 5,38% față de nivelul obligațiunilor monetare, are la dispoziție un nivel înalt al activelor oficiale de rezervă (care acoperă peste 5 luni de importuri viitoare potrivit ultimelor prognoze asupra importului de mărfuri și servicii realizate pe durata misiunii FMI și peste 100% din datoria externă pe termen scurt) și deține suficient spațiu de manevră a principalelor instrumente de politică monetară pentru menținerea stabilității prețurilor, asigurarea stabilității sectorului bancar și injectarea lichidităților suficiente în sectorul bancar și mediul de afaceri care să ajute la revenirea și relansarea economică.

Din perspectiva riscului de credit al activelor financiare, Banca monitorizează în continuu riscul de credit aferent instrumentelor rezervelor valutare și valorilor mobiliare de stat, prin analiza modificării ratingurilor stabilite de agențiile internaționale de rating, perspectivele de evoluție ale emitenților instrumentelor din portofoliu și probabilitățile și așteptările pieței, precum și surselor de finanțare ale emitenților. Banca investește în instrumente investiționale în valută străină cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc. Un element esențial al gestionării riscului de credit aferent rezervelor valutare este efectuarea de către Bancă a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare în contrapărți sigure cu bonitate înaltă pe termen lung (rating mediu minim A-), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile respective. Conform scenariilor și informațiilor disponibile, Banca nu a identificat indicatori obiectivi de majorare semnificativă a riscului de credit al rezervelor valutare, care ar conduce la înregistrarea unor pierderi din depreciere așteptată semnificativ mai mari decât estimările de la 31 decembrie 2019.

Din perspectiva riscului de lichiditate, Banca dispune de suficiente lichidități, atât în moneda națională, cât și în valută străină. Lichiditatea în monedă națională este asigurată prin dreptul exclusiv de emisiune monetară. Lichiditatea în valută este asigurată prin nivelul suficient al rezervelor valutare, diversificarea acestora și cota semnificativă a deținerilor la vedere.

Alte evenimente semnificative după data Bilanțului contabil, care ar ajusta valorile recunoscute sau informațiile prezentate în Situațiile financiare consolidate, nu au avut loc.